

Léto XX. Štev. 243

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJVA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVljena 3. OKTOBRA
1934 # MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z „BORBO“

BIVANJE DELEGACIJE SZDLJ NA NORVEŠKEM

VRAČAMO SE Z GLOBOKIMI VTISI

je izjavil tovariš Edvard Kardelj na tiskovni konferenci v Oslu

Oslo, 9. oktobra. (Po telefonu.) Včeraj popoldne je bila v prostorih jugoslovanskega poslaništva v Oslu tiskovna konferenca, na kateri je generalni tajnik SZDLJ tov. Edvard Kardelj odgovoril na vprašanja norveških in tujih novinarjev.

Na začetku konference je tov. Kardelj v zvezi z bivanjem delegacije SZDLJ na Norveškem izjavil:

»Na Norveško smo prišli, da kot delegacija SZDLJ Jugoslavije vrnemo lanskoletni obisk delegacije norveške delavske stranke v Jugoslaviji. Hkrati smo se zeleli seznaniti z izkušnjami in uspehi norveške delavske stranke, kakor tudi izmenjati misli z njenimi voditelji o vprašanjih, ki zanimajo obe strani. S sodovi našega obiska smo zelo zadovoljni. Razgovarjali smo se z mnogimi ljudmi in si ustvarili veliko jasnejšo sliko o delu in napredku delavske stranke, kakor tudi Norveške sploh. Videli smo, da si tu močno prizadevajo razviti proizvodne sile, kar je za nas tembolj zanimivo, kajti mi v Jugoslaviji delamo v tej smeri vse, kar moremo.

Na nas je napravilo velik vtis prizadevanje, da bi izboljšali življenjsko raven ljudi, zlasti na področju gradnje stanovanj. Nekatere izkušnje, s katerimi smo se tu seznanili, bodo koristne tudi za naše delo v Jugoslaviji. Prav tako smo boljše razumeli mednarodni položaj Norveške in njene napore v zvezi z ohranitvijo miru. Zlasti velik vtis je napravila na nas delavnost norveškega človeka, njegova ustvarjalna volja, kakor tudi lepote te dežele. Skratka, vračamo se v Jugoslavijo zadovoljni in z globokimi vtisi, o katerih bomo govorili našemu ljudstvu. Zlasti bi želel poudariti, da so nas zelo dobro in prijateljsko sprejeli, da smo občutili, da so na Norveškem močno naklonjeni jugoslovanskim ljudem in da se zanimajo za naš razvoj, kakor smo tudi mi v Jugoslaviji močno naklonjeni in z razumevanjem gledamo norveški narod.

Naša delegacija je prepričana, da se bodo stiki med našimi gibanji in našima državama poglobili in nadalje razvili v prid narodov obeh držav. Na koncu bi želel prositi predstavnike norveškega tiska, ki so tu navzoči, da sporoče našo prisrčno hvaležnost vsem tistim, ki smo jih srečali in ki so nam pomagali, da bi boljše razumeli Norveško in njene probleme.

Potem ko je na prošnjo predstavnika Radia Oslo dal izjavo o tem, kako Jugoslavija presoja

Delo komisije za mejo

Trst, 9. okt. (Tanjug). Davi so se ponovno sestali člani jugoslovansko-anglo-ameriške komisije za izpeljavo nove demarkacijske črte med bivšima conama A in B, kakor jo določa londonski sporazum o Trstu. Komisija se je sestala ob 9. in je nadaljevala delo v tistem delu cone A, ki pride pod jugoslovansko upravo.

Ameriška diplomatska inšpekcija v Trstu

Trst, 9. okt. (Tanjug). Davi je prispel v Trst ameriški demokratski senator Allen Elender, ki se je sestel z generalom Dabnyjem in drugimi anglo-ameriškim funkcionarji. Popoldne je spet odpotoval. Elender je izjavil, da je prispel v Trst v okviru inšpekcije ameriških diplomatskih in konzularnih predstavništev. Sestel se je tudi z generalom Winterntonom.

Trgovinski sporazum z Bolivijo

L. Paz, 9. okt. (Tanjug). V bolivijemskem glavnem mestu je bil podpisani trgovinski sporazum med Bolivijo in Jugoslavijo. Sporazum je za Bolivijo podpisal zunanji minister Walter Arze, za Jugoslavijo pa naš poslanik v Boliviji Djurdjev.

Vremenska napoved

Vremenska napoved: Pretežno lepo vreme z delno oblačnostjo, od časa nast. temperatura prehodna oblačnost. Temperatura ponoči med -4 in +2 stopinj Celzija, podnevi med 7 in 12 stopinj Celzija. Na Primorskem zmeren severovzhodnik. Na Kratu močnejši.

sporazum o Trstu, je tov. Kardelj odgovoril na vrsto vprašanj. Nekaj dopisnikov se je zanimalo za sedanje odnose med Jugoslavijo in njenimi vzhodnimi sosedami. V zvezi s tem je tovariš Kardelj dejal: »V zadnjem letu so se ti odnosi začeli izboljševati. Bržkone veste, da si je tudi Jugoslavija v zadnjih letih prizadevala, da bi se ti odnosi izboljšali in zdaj je takšno željo izpričala tudi Sovjetska zveza in ostale vzhodnoevropske države. Seveda mi nameravamo sprejeti znake in pobudo v zvezi z izboljšanjem odnosov.

Sodimo, da je ne samo v našem interesu, temveč tudi v interesu miru sploh, da bi bili ti odnosi čimbolj v skladu z dobro sosesčino. Nedavno, pred mesecem dni, je prispela v Jugoslavijo tudi prva sovjetska trgovinska delegacija, ki je z nekaterimi jugoslovanskimi podjetji sklenila kompenzacijske sporazume. Po našem mnenju pomeni to tudi konec politike gospodarske blokade, ki so jo po 1948. proti Jugoslaviji uveljavljale Sovjetska zveza in ostale vzhodnoevropske države.

Na vprašanje nekega norveškega novinarja, ali je Balkanski pakt obrnil kake sadove, je tov. Kardelj pritrdilno odgovoril in dejal: »Predvsem je sodelovanje med tremi državami če-

dalje bolj tesno. To ne velja samo za področje vojaškega sodelovanja, temveč tudi za gospodarsko in druga področja. Sprožena je bila tudi pobuda glede ustanovitve balkanske posvetovalne skupščine. Prepričani smo, da bo to sodelovanje sčasoma obrodilo dobre sadove.

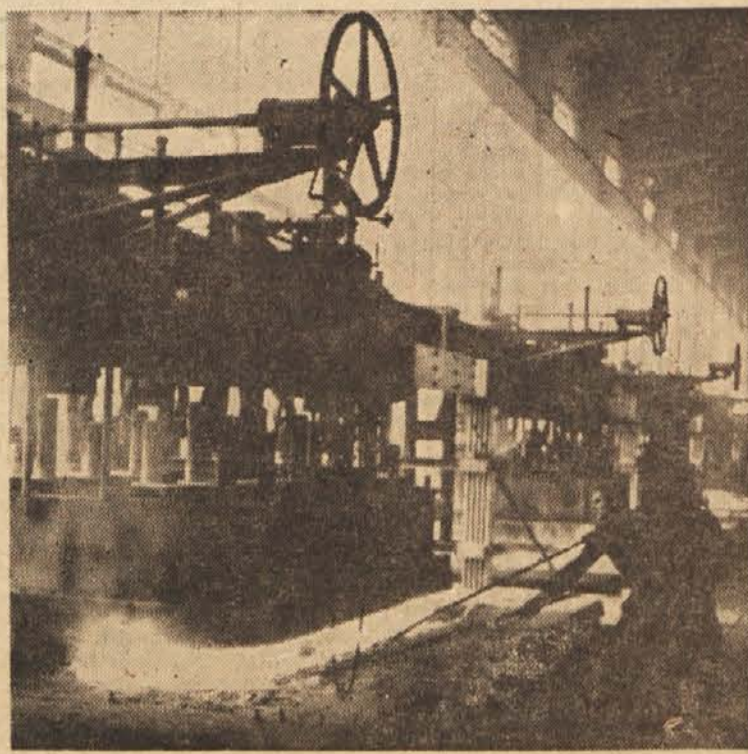
Zatem je eden izmed norveških novinarjev v zvezi z obiskom delegacije jugoslovanske vojne mornarice v Vel. Britaniji vprašal, ali si je ta obisk treba razlagati kot znamenje, da je Jugoslavija pripravljena skleniti vojaške pogodbe z Veliko Britanijo in drugimi zahodnimi državami. Tov. Kardelj je dejal, da sodi, da omenjena delegacija nima takšne naloge.

Tovariša Kardelja so zatem vprašali, ali je stališče Jugoslavije v prid londonskemu sklepu o nemškem prispevku k zahodni obrambi. »V načelu bi rajši govorili o razorožitvi ostalega sveta kakor o oborožitvi Nemčije,« je dejal tov. Kardelj. »Po drugi strani pa nam je jasno, da ni moč večno držati Nemčije v položaju okupirane dežele. To pomeni, da Nemčiji ne moremo preprečevati, da se oboroži toliko, kolikor je potrebno za zagotovitev njene obrambe. Po našem mnenju je nadaljnji razvoj odvisen od tega, ali bo nemška oborožitev v določenem smislu pod nadzorstvom in ali bodo našli takšno rešitev, ki ne bo povzročila novih trenj v Evropi, zlasti ne med Nemčijo in Francijo. Londonski sklep bo imel pozitiven učinek le, če bo pravilno izpolnil to nalogo.

Na vprašanje, kakšni so odno-

si z Avstrijo, je tov. Kardelj odgovoril, da so nadvse prijateljski in prisrčni, tako da se medsebojno sodelovanje razvija na vseh toriščih.

Na vprašanje, kakšno je njegovo mnenje o razvoju v Aziji, zlasti pa v Mao Ce Tungovi Kitajski, je tov. Kardelj odgovoril: »Sedaj nimamo nobenih stikov z LR Kitajsko. Mi smo sicer pripoznali LR Kitajsko, vendar pa do diplomatskih stikov doslej še ni prišlo. Vsekakor ne po naši krivdi. Toda ne glede na to sodimo, da je nujno potrebno in koristno najti pot, da bi Kitajska sodelovala z ostalim svetom. Po našem mnenju so dane možnosti, da v Aziji in v Evropi napetost popusti. Sodimo, da je eden izmed poglavitnih činiteljev za takšno pomiritev prav vključitev Mao Ce Tungove Kitajske v mednarodno sodelovanje.« A. S.

V koritu pod električno pečjo se je nabralo že dovolj svetlo žarečega tekočega aluminija, da ga delavci lahko zajemajo z železnimi zajemalkami

Prve tone aluminija iz tovarne v Kidričevem

Kolektiv velike tovarne glinice in aluminija je obvladal tudi zadnjo fazo proizvodnega procesa — Včeraj so v obratu elektrolize pridobili prvi aluminij — Po sklepu upravnega odbora bodo 20. novembra slavili prehod v redno obratovanje

Kidričevo, 9. oktobra. V Kidričevem je bilo danes dopolne praznično razpoloženje. V obratu za elektrolizo je bilo vse pripravljeno, da izlijejo iz

peči prve tone proizvedenega čistega aluminija. S tem je kolektiv tovarne obvladal tudi zadnjo fazo proizvodnega procesa in je sklenjena veriga proizvodnje od boksita do aluminija. Delavci, mojstri in inženirji tovarne, ki sodi med največje v Evropi, se tega pomembnega dogodka v razvoju tovarne odkrito vesele, z njimi pa se veselo vsi narodi Jugoslavije, ki so žrtvovali ogromna sredstva, da je lahko sredi ptujskega polja zrasel industrijski kolos, na katerega smo lahko ponosni. Vsi pa se veselimo tega dogodka tudi zaradi tega, ker pomeni proizvodnja aluminija v Kidričevem velik korak v razvoju naših proizvodnih sil in s tem tudi nov korak na poti k stalnemu dvigavanju našega življenjskega standarda. Začetek proizvodnje aluminija v novi tovarni pa pomeni tudi velik uspeh v našem stalnem prizadevanju, izkoristiti naše rudninsko bogastvo doma. Tako bomo v bodoče namesto boksita izvažali v tujino aluminij, ki nam bo prinesel neprimerno več tujih deviz, kakor izvoz boksita.

Seveda pa prve tone alumi-

nija v Kidričevem niso zgolj rezultat truda in velikih naporov graditeljev nove tovarne in mlade delovnega kolektiva. V teh tonah aluminija tiči tudi delo naših rudarjev v Zahodni Bosni in Istri, ki so nakopali potreben boksit, nadalje delo velenjskih in zagorskih rudarjev, ki dajejo podjetju velike količine premoga ter delo kolektiva v Lukovcu v Bosni, ki izdeluje za proizvodnjo glinice potrebne velike količine sode. Naposled pa so te prve tone aluminija tudi velik uspeh graditeljev naših hidroelektrarn, kajti električna energija je v proizvodnji aluminija skorajda najvažnejši činitelj.

SLAVNOSTNA SEJA
UPRAVNEGA ODBORA

Upravni odbor tovarne je imel danes ob 10. uri slavnostno sejo, na katero je povabil tudi predstavnike ljudske oblasti, političnih organizacij in novinarjev. Po uvodnih besedah predsednika upravnega odbora Marjana Berliča, ki dela v Kidričevem že od prvih dni, je direktor Stane

(Nadaljevanje na 2. strani)

RAZGOVOR Z ITALJANSKIM MINISTRSKIM PREDSEDNIKOM MARIOM SCELBO

Glavno je vzpostaviti in okrepiti vzdušje mednarodnega zaupanja

(OD STALNEGA DOPISNIKA »BORBE«)

Rim, 9. okt. Ko je predsednik italijanskega ministrskega sveta Mario Scelba v slavnostnem vzdušju rimskega Senata razglasil sklenitev sporazuma o Trstu in hkrati napovedal novo fazo v stikih med Italijo in Jugoslavijo, smo se obrnili nanj s prošnjo, naj pove jugoslovanski javnosti svoje mnenje o sporazumu. Predsednik vlade je takoj ustregel naši prošnji. Sprejel je rimskega dopisnika »Borbe« v svojem kabinetu v Viminale, palači predsedstva vlade. Bil je očitno zadovoljen in optimistično razpoložen. Glasovanje v Senatu o vladni akciji za sklenitev sporazuma je obetalo velik uspeh, novo vzdušje spritno stvarnega kompromisa pa je že kazalo, da bo odstranilo vse, kar je nakopičila minulost.

»To je zelo srečen in pomemben dan,« je rekel pred našim obiskom predsednik vlade Scelba. In to prepričanje se je neprestano izražalo v zadovoljstvu, ki ga je kazal, ko je odgovarjal na naša vprašanja v zvezi z odločnim in konstruktivnim mednarodnim aktom, sklenjenim v Londonu.

Potem ko je predsednik italijanske vlade obvestil Senat o sporazumu in na prvem mestu poudaril njegov konstruktivni pomen na splošnem mednarodnem torišču, smo ga naprosili, naj nam za bralce »Borbe« pove nekaj o tem.

»V trenutku, ko so dolgi napori za ureditev tržaškega vprašanja zaključeni s sporazumom, bi radi vedeli, kaj meni gospod predsednik ministrskega sveta o vplivu in prispevku sporazuma k praktičnemu razvoju mednarodnih stikov?« smo vprašali predsednika vlade.

Predsednik vlade Scelba je odgovoril: »Vpliv v Londonu parafiranega sporazuma na pereči mednarodni razvoj ne more biti drugačen, kakor ugoden. Živimo v fazi, ko lahko rečemo, da se obeta iskanju stabilnega evropskega ravnotežja v korist vseh uspeh. Odstranitev tako delikatnega vzroka za tenja med našima dvema deželama je zato pozitiven prispevek k temu iskanju. Zato se pridružujem toplim besedam predsednika Tita, ki jih je izrekel v Sarajevu, da je stvarni sporazum v korist teh dežel, v korist krepitve mira v tem delu Evrope in prek tega na svetu.«

»Kakšen poseben vpliv,« smo vprašali potem, »bo imel po mnenju Vaše Ekselence doseženi sporazum na odnose med obema sosednima jadranskima deželama?«

narekuje celotnost struktur naših dežel in njun zemljepisni položaj.«

Vprašali smo: »Gospod predsednik, kakšne perspektive si obetate, ki bi bile zaželene za sodelovanje med našima dvema deželama? Na katerih področjih in v kakšnih okvirih bi se lahko to sodelovanje razvijalo?«

Na to vprašanje smo dobili naslednji odgovor ministrskega predsednika Scelbe:

»Ker smo odstranili ovire, ki so se pojavljale v nedavnih razgovorih, bo normalizacija stikov med našima dvema deželama in njuno sodelovanje spontana posledica, ki jo bodo pospeševale prav tiste gospodarske in zemljepisne okoliščine, o katerih sem govoril. Rad pa bi v tej zvezi poudaril, da bo liberalno in soglasno izpolnjevanje norm, predvidenih v statutu narodnih skupin, nedvomno pripomoglo k ponovni vzpostavitvi zaupanja polnega sodelovanja med narodi obeh dežel in pospešilo popuščenje napetosti med obema deželama, kar toplo želim v interesu Jugoslavije, Italije in evropskega mira.«

Na koncu smo gospoda predsednika vlade še vprašali: »Ker so v stikih med Jugoslavijo in Italijo še vprašanja, ki jih je treba urediti, bi radi vedeli, ali namerava vlada ki ji predseduje vaša Ekselence, formulirati konkretne načrte in predloge o iskanju najboljše poti za razvoj sodelovanja in izmenjave med našima deželama?«

Predsednik Scelba je na to odgovoril:

»Nedvomno bosta začeli obe strani proučevati načrte in predloge o ureditvi nekaterih vprašanj, ki še niso urejena. Medtem pa je glavno, ponovljamo, da odločno nadaljevamo vzpostavljanje in krepitve medsebojnega zaupanja. Zato sem srečen, da se ob tej priložnosti prek »Borbe« obračam na jugoslovansko javnost, ki je najbolj pristojna, da ji izrazim to svoje prepričanje,« je zaključil predsednik ministrskega sveta Italije Mario Scelba naš razgovor.

F. Barbieri

Mario Scelba

Odgovor predsednika italijanske vlade se je glasil: »Prepričan sem zlasti, da bo lahko sedanji sporazum najboljša podlaga za vzpostavitev stikov najtesnejšega sodelovanja med našima dvema deželama. To prepričanje sem poudaril v svojem govoru v parlamentu 18. februarja, ko sem naravnost rekel, da bomo lahko, ko bo urejeno vprašanje Trsta, dosegli takšno sodelovanje, kakršno nam

PO PRIVOLITVI RIMSKEGA SENATA V SPORAZUM O TRSTU

Preobrat v politiki na Jadranu

Italijanski politični krogi in tisk za sodelovanje z Jugoslavijo

Rim, 9. oktobra (Tanjug). Vodilni italijanski krogi so ugodno sprejeli izjavi maršala Tita in Beblerja o tesnejšem sodelovanju med Italijo in Jugoslavijo. Rimska vlada, poudarjajo v teh krogih palače Chigi, bo z največjo pozornostjo proučila sleherni predlog iz Beograda, da bi se odnosi med dvema državama na gospodarskem, političnem in obrambnem torišču lahko normalno razvijali.

V vodilnih italijanskih krogih poudarjajo, da zdaj, ko je tržaško vprašanje urejeno, lahko z zaupanjem presoja jugoslovansko-italijanske odnose, prepričani, da se začena njih nova faza, v kateri bo moč v obojestransko korist urediti vsa neurejena vprašanja.

Podpredsednik vlade Saragat je glede na včerajšnje glasovanje v senatu o tržaškem sporazumu izjavil: »Glas senata pomeni srečen preobrat v politiki na Jadranu in postavlja vprašanje odnosov med Italijo in Jugoslavijo na novo realistično podlago.«

Današnji listi, spodbujeni spritno uspeha, ki ga je sporazum pri glasovanju v senatu dosegel, pozivajo vlado, naj čimprej da konkretno pobudo za jugoslovansko-italijansko sodelovanje.

Vladni »Messaggero« pravi v uvodniku, da je treba londonski sporazum imeti za dobljeno bitko v obrambi svetovnega mira, hkrati pa ga razlagati kot nujni pogoj za plodno sodelovanje med obema sosednima državama.

Tudi turinska »Stampa« objavlja uvodnik z naslovom »Ustvariti prijateljske odnose z Beogradom«. V članku poudarja, da pomeni »politika prijateljstva in dobre sosesčine z Jugoslavo« dejanje, ki ga je dolžna napraviti sleherni italijanska vlada, ki so ji jasni življenjski interesi Italije.

Tudi ostali časniki posvečajo članke in komentarje sodelovanju z Jugoslavijo in pozivajo vlado, naj to sodelovanje čimprej vzpostavi.

Pristojnost ljudskih odborov komunalnih skupnosti

Pristojnost ljudskih odborov komunalnih skupnosti — okraja, oziroma občine — je odvisna na eni strani od funkcij komunalne skupnosti, na drugi pa od načela, na katerem slone odnosi med organi oblasti in gospodarskih organizacij, ustanov in družavljanov. O funkcijah komunalne skupnosti smo govorili v prejšnjem članku, zdaj pa bi bilo potrebno, da se z nekaj besedami dotaknemo tudi osnov med organi oblasti ter gospodarskimi organizacijami in ustanovami.

V sistemu socialistične demokracije so gospodarske organizacije in ustanove družbenih služb načelno v svojem poslovanju svobodne, njihove pravice in dolžnosti do družbene skupnosti so določene z zakonom, obseg sredstev, s katerim razpolagajo, delno pa tudi način razpolaganja z njimi, pa sledita iz družbenega plana. Iz tega sledi, da imajo lahko organi oblasti nasproti gospodarskim organizacijam in ustanovam družbenih služb v glavnem tri vrste odnosov oziroma pravic. Prvič, da izdajajo zakone ali na zakonih sloneče splošne predpise oziroma da sestavljajo družbeni plan. To pravico uveljavljajo samo predstaviteljski organi, sele izjemoma in samo za izpolnjevanje zakonov pa lahko imajo pravico do izdajanja predpisov v zelo omejenem obsegu izvršna telesa predstaviteljskih organov. (N. pr. izdajanje nekaterih naredb za izpolnjevanje.) Druga pravica izvira iz pravice, da komunalne skupnosti upravljajo določene sklade in druge dele splošne ljudske imovine. V tem oziru nastopajo ljudski odbori kot organi upravljanja splošne ljudske imovine, bodi da dajejo dotacije in zagotavljajo kredite, bodi v drugih oblikah neposredne gospodarske intervencije.

V območje te kategorije pravic sodi tudi ustanavljanje gospodarskih organizacij in ustanov, ker to ustanavljanje ne pomeni nič drugega, kakor organiziranje dela splošne ljudske imovine v gospodarsko enoto z istočasno izročitvijo splošne ljudske imovine v upravljanje proizvajalcem oziroma drugim organom družbenega upravljanja. Tretja pravica je nadzorstvo nad izpolnjevanjem zakonov in predpisov. To pravico uveljavljajo praviloma inšpekcijski in drugi organi državne uprave pod nadzorstvom predstaviteljskih teles. Na podlagi te pravice lahko organi oblasti samo uporabljajo določene sankcije, da vzpostavijo zakonito stanje. Četrta pravica je, izdajati na zakonih sloneče upravne akte. To pravico uporabljajo praviloma izvršni in upravni organi (sveti, tajništva, uprave, oddelki itd.). Upravni akt se izda bodi kadar imajo organi oblasti pravico izdati dovoljenje ali soglasje za vzpostavitev določenih odnosov (n. pr. dovoljenje za ustanovitev obrata, soglasje za imenovanje direktorja, dovoljenje za zgraditev objektov in pod.), bodi kadar odločajo v določenem sporu, ali kadar uveljavljajo pravice družbene skupnosti do določenih dohodkov in dejavnosti gospodarskih organizacij oziroma družbenih ustanov. Vse te pravice glede upravnih aktov morajo uveljavljati organi oblasti nasproti gospodarskim organizacijam in ustanovam v upravnem postopku, v katerem gospodarske organizacije in ustanove nastopajo kot stranke z vsemi pravicami stranke, tudi s pravico do pritožbe, tako da mora biti volja organov oblasti zmeraj izražena v pismenem odloku z določeno obrazložitvijo.

Kakor vidimo, organi oblasti v našem sistemu socialistične demokracije nimajo nobenih tako imenovanih operativnih pravic, to se pravi pravic glede neposredne upravne intervencije v poslovanju gospodarskih organizacij in ustanov. Organi oblasti nastopajo ali z izdajanjem splošnih predpisov ali v upravnem postopku ali kot inšpekcijski ali kot nosilci določenih skladov. Iz takšnih odnosov sledi pristojnosti tako predstaviteljskih teles kakor tudi organov uprave ljudskih odborov.

Iz pojasnitvenih načel sledi, da bodo imeli ljudski odbori občin predvsem pravico izdati v okviru zakonov splošne predpise, ki se nanašajo na gospodarski in komunalni razvoj občine in ki so neposredno važni samo za tisto občino. S temi svojimi predpisi ljudski odbori ne bodo mogli omejevati pravic, zlasti pa ne svobode poslovanja gospodarskih organizacij, ki so jo dobile z zveznimi predpisi. Ljudski odbori občin bodo imeli tudi pravico sprejeti svoj družbeni plan, s katerim bodo usmerjali razvoj gospodarstva in dvigali gmohtnih temeljev življenjskega standarda v svoji občini. V gospodarskem

planu bodo uveljavljali norme za razdelitev in poslovanje svojih skladov. V gospodarsko poslovanje gospodarskih organizacij in ustanov bodo lahko z družbenim planom posegali samo toliko, kolikor so za to pooblašteni z zveznim zakonom in zveznim družbenim planom, ker morajo biti gospodarski pogoji poslovanja gospodarskih organizacij in ustanov v vsej državi enaki. Ljudski odbori bodo lahko nadalje iz skladov in drugih delov splošne ljudske imovine, ki jo upravljajo, izdajali akte o ustanavljanju gospodarskih organizacij in ustanov ter prevzemali tudi dolžnosti, ki jim jih kot ustanoviteljem nalaga zakon.

Najbolj zamotano vprašanje pri določanju pristojnosti ljudskih odborov je vprašanje izdajanja upravnih aktov. Upravni akti so po svoji naravi večidel upravopolitičnega značaja. Po pojasnitvi tezi o razdelitvi funkcij med občine in okraje pri opravljanju poslov, izvirajočih iz upravopolitične funkcije, načelno pripadajo okraju. Imamo pa več upravnih aktov, ki jih zaradi cenosti in hitrosti postopka, možnosti neposrednega vpogleda, lažjega uveljavljanja pravic državljanov in družbenopravnih oseb ne bi kazalo izročiti v prvostopno pristojnost ljudskih odborov okraja in njegovih organov tem manj, ker bi bila posledica takšnega določanja pristojnosti, da bi v drugi stopnji odločali organi okraja. To ne pomeni, da je občini dana upravopolitična funkcija, ker bi občina v tem primeru pravzaprav opravljala posle v imenu okraja. Zato je treba upoštevati neposrednejšo odgovornost občinskih organov, ki izdajajo takšne upravne akte nasproti okrajnim organom, kolikor ne gre za upravne akte, izvirajoč iz občinskih predpisov. V upravnih poslih bomo morali torej razlikovati posle iz neposredne pristojnosti občine od poslov, ko občina pravzaprav opravlja splošno funkcijo v imenu vse družbene skupnosti. To pomeni, da je treba tudi pri izdajanju upravnih aktov v upravnem postopku okrajnim organom dati določene nadzorstvene pravice za razveljavljanje nezakonitih upravnih aktov, tudi če ni bila vložena pritožba.

Takšna razdelitev pristojnosti pa ne sme pomeniti, da bi moralo biti izdajanje vseh upravnih aktov v prvi stopnji v pristojnosti občinskih organov. Važnejše upravne akte, zlasti tiste, do katerih je zainteresirana tudi širša skupnost, ne pa samo okraj, naj bi izdajali okrajni organi, da bi bilo omogočeno drugostopno obravnavanje in nadzorstvene pravice republikanskih organov (potrjevanje pravil ali investicijskih programov določenih gospodarskih organizacij ali izdajanje

gradbenih dovoljenj za določene kategorije gradbenih objektov ali privolitve v ustanovitve določenih ustanov in podobno).

Nekaj podobnega kakor z izdajanjem upravnih aktov je tudi z vprašanjem inšpekcijske možnosti občinskih ljudskih odborov. Načelno lahko občinski ljudski odbori nadzorujejo izpolnjevanje zakonov na vseh področjih, kolikor so za to dani stvarni kadrovski pogoji, ker nekaterih inšpekcijskih ne bo moč organizirati pri občinskih ljudskih odborih (n. pr. rudarske inšpekcije). Toda inšpekcijska funkcija ljudskih odborov je pravzaprav prenesena funkcija, kolikor ne gre za nadzorstvo nad izpolnjevanjem občinskih predpisov. Zato morajo biti občinske inšpekcije načelno v določenih odnosih z okrajno inšpekcijsko, tako da ima le-ta nad njimi pravico nadzorstva. Razen tega mora biti okrajnim inšpekcijskim organom omogočeno, da sami opravljajo, nekatere inšpekcijske funkcije.

Iz tega, kar smo rekli o pristojnosti ljudskih odborov občin, bolj ali manj sledi tudi načelo, po katerem je treba določiti pristojnost ljudskih odborov okrajev in njihovih organov. Tudi ljudski odbori okrajev izdajajo splošne predpise v okviru zakonov; kolikor se ti splošni predpisi nanašajo tudi na občine, pa ljudski odbori okrajev ne morejo posegati v samoupravne pravice občin. Ljudski odbori okrajev nadalje sprejmejo svoj družbeni plan. Pri tem nastane vprašanje, ali lahko družbeni plan okraja, ki usmerja razvoj splošnega gospodarskega razvoja, veže občine, ali pa se lahko to usmerjanje po okraju giblje samo na podlagi sredstev, s katerimi razpolaga. O tem vprašanju še nismo razpravljali in urediti ga bo treba ob uveljavljanju zakona, ki se bo nanašal samo na načrtno usmerjanje gospodarstva. Okrajni gospodarski plan bo vsekar obsegal tiste instrumente, ki mu jih nalaga zvezni oziroma republikanski družbeni plan za usmerjanje splošnega gospodarskega razvoja. Okrajni ljudski odbor bo imel tudi pravico upravljati okrajne sklade in tiste dele splošne ljudske imovine, ki so mu dani neposredno v upravljanje.

Pristojnost ljudskih odborov okrajev glede izdajanja upravnih aktov in inšpekcijske funkcije sledi iz tistega, kar smo rekli o pristojnosti občin. V teh poslih je okrajni ljudski odbor nosilec upravopolitične funkcije vse družbene skupnosti. Toda to funkcijo opravlja bodi kot prvostopni organ, kadar gre za važnejše upravopolitične posle, bodi kot drugostopni organ. Razen tega morajo imeti okrajni ljudski odbor in njegovi organi neposredne nadzorstvene pravice nad občinskimi organi uprave, kolikor gre za opravljanje poslov splošne koristi.

Iz tega, kar smo povedali o načelih o razdelitvi pristojnosti med okrajnimi in občinskimi

ljudskimi odbori, sledi, da bodo splošni prvostopni organi praviloma občinski odbori, splošni drugostopni organi pa okrajni ljudski odbor, vtem ko je bil doslej okrajni ljudski odbor v našem pravnem sistemu splošni prvostopni organ, republikanski organi pa splošni drugostopni organi. Iz takšne razdelitve pristojnosti v upravnem postopku, a prek upravnega postopka, je treba v našem sistemu izdati največ upravnih aktov, sledi potreba po spremembi vrste odnosov republikanskih in drugih organov nasproti ljudskimi odborom, kakor tudi pristojnosti sodišč v upravnem sporu, ker ni več možno, da bi bilo prvostopno sodišče v upravnem sporu izključno republikansko vrhovno sodišče. To pomeni bolj ali manj spremembo vsega našega pravnega sistema na področju državne uprave, delno pa tudi na področju pravosodja.

Tu smo poudarili samo temeljna načela, na katerih je treba razdeliti pristojnosti med ljudskimi odbori občin in okrajev. Na podlagi teh splošnih načel je treba malone v vseh naših zveznih in republikanskih predpisih spremeniti določbe o pristojnosti, in sicer skoraj za vsak posel, ker je treba pri vsakem poslu presoditi, kakšne narave je in ali ga lahko opravlja občinski ali okrajni ljudski odbor. Toda to še ni vse. Pri vsakem poslu je treba posebej določiti, kateri organ ljudskega odbora je zanj pristojen, to se pravi, ali in kateri svet (česar praviloma ne bo v upravnih poslih), ali svet ali načelnik, ali inšpektor ali kateri drug organ uprave okrajnega oziroma občinskega ljudskega odbora. Zato se ta razdelitev pristojnosti ne more ustaviti na razdelitvi poslov med občino in okrajem, marveč je treba upoštevati tudi možnost republikanske kontrole kakor tudi vse sistem vertikalnega povezovanja organov v upravnem in inšpekcijskem postopku. Razdelitev pristojnosti na podlagi funkcij komunalnih skupnosti in tu poudarjenih načel mora biti torej zato natančno in dobro premišljeno delo, ki ima določene organizacijske posledice.

Spriču takšnega pomena določene pristojnosti in iz tega izvirajočih posledic ni mogoče, da bi vsak ljudski odbor sam, brez sodelovanja višjih organov, prenašal pristojnosti na občine, ker bi tako dobili toliko pravnih sistemov v Jugoslaviji, kolikor imamo ljudskih odborov. To pa bi pomenilo splošno zmešnjavo v upravnem sistemu. Zato mora biti izdajanje statinov o razdelitvi pristojnosti skupno delo zveznih, republikanskih in krajevnih organov, čeprav mora biti ustanavljanje komunalnih skupnosti postopen proces. Brez tega bi prišli v zagato, ki bi nam povzročila politično škodo in zavrla proces formiranja novih komunalnih skupnosti.

DR. LEON GERŠKOVIČ

Z RAZSTAVE REVOLUCIONARNEGA TISKA V LJUBLJANI

Pot naše revolucionarne besede

Ljubljana, 9. okt.

Ze peti dan privablja razstava revolucionarnega tiska v mali Filharmonični dvorani mnogo obiskovalcev, zlasti mladine, ki si z zanimanjem ogleduje razvoj naprednega gibanja v Sloveniji. Odveč bi bilo pripominjati, da je bil prav tisk eno izmed najpomembnejših sredstev, s katerim je naša Partija vodila ta razvoj.

Moderno opremljen razstaveni prostor (zamisel ing. Bogdana Skoberneta) je razdeljen nekako v tri obdobja našega revolucionarnega boja: predvojno od leta 1918. do 1941., narodnoosvobodilno od 1941. do 1945 in obdobje po osvoboditvi.

»Strokovna borba«, »Rdeči prapore«, »Vstajenje«, »Ujedinjenje«, razni volilni manifesti in proglasi, množica ilegalnih letakov — pisana revolucionarna beseda, ki je spremljala boj proti Obznani, Aleksandrovi diktaturi, ki je ni moglo udušiti še tako brutalno zatiranje, niti ječe in niti smrt. Partija pa se je med dvema vojnama uveljavila v množicah tudi z legalnim tiskom, to je s prevoditvijo klasikov marksizma-leninizma. V letih 1934 do 1935 je založba ENKA izdajala dela Marxa, Engelsa, Plehanova in drugih marksističnih ideologov, dalje Malo knjižnico, pri kateri so sodelovali naši partijski voditelji in s svojimi deli opozarjali na nevarnost fašizma in imperializma, razkrinkavali domačo reakcijo in kazali

množicam pot v boju proti socialnim krivicam. Z literarnega ustvarjanja v tem času pa tudi pozneje vidimo na razstavi posamezne številke in letnike revij

Ljudje si z zanimanjem ogledujejo razstavo

»Književnost« in »Sodobnost« ter literarna dela Lovra Kuharja-Prežihovega Voranca, Miška Kranjca, Toneta Čufarja in drugih. V tem oddelku tudi ne manjkajo partijska glasila univerzitetne mladine: »Rdeči signali«, »Celica«, »151« itd.

Preden preide razstava v narodnoosvobodilno obdobje, pokaže revolucionarno časopisje, ki je izhajalo v Trstu, zlasti »Delo«,

KP Slovenije, ki je po okupaciji slovenskega ozemlja prevzela vodilno vlogo za osvoboditev, je imela izkušen kader ljudi, ki so že v stari Jugoslaviji

klostilnih tehnik, ki so najprej delovali v Ljubljani, do urejenih partizanskih tiskarn, katerih publikacije so se mogle meriti z redno izhajajočim tiskom — gre razvojna pot osvobodilne tiskane besede. Izdelke ciklostilnih tehnik in tiskarn dopolnjujejo lično izdelane makete, plastični zemljevidi in grafične ilustracije naših partizanskih umetnikov.

Čeprav je razstaveni prostor lahko zajel komaj del gradiva, s katerim razpolaga Muzej narodne osvoboditve v Ljubljani, pa vendar obiskovalec dobi vtis veličine in bogstva tiska tedanje dobe.

Znano je, da je ta razstava prirejena ob 20-letnici »Ljudske pravice«. Njej je namenjen kot posebna zanimivost velik stenski zemljevid, ki kaže dopisniško mrežo časopisa v letih 1934 do 1936. Zanimivo je, da so »Ljudski pravici« dopisovali razen iz vseh predelov Slovenije, zlasti industrijskih središč, tudi s Hrvaške in iz Srbije, neosvojenega Primorske in Koroske, pa celo iz Francije in Španije. Seveda vidimo tudi prve primerke množičnega glasila Partije pa vse do najnovejših izvodov »Ljudske pravice« ob njeni dvajsetletnici.

Opozorjamo našo javnost, zlasti vodstva šol, da je razstava odprta vključno do torka, 12. t. m., vsak dan od 8. do 19. ure v mali Filharmonični dvorani na Trgu revolucije v Ljubljani.

PRVE TONE ALUMINIJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Bizjak izrazil veliko veselje kolektiva v trenutku, ko lahko po dolgi letih priprav pod težkimi okolišninami daje našemu gospodarstvu, naši skupnosti prvi aluminij. Gradnja tovarne je prva leta le počasi napredovala. Sele z okrepitevijo našega gospodarstva so začela pritekati za gradnjo večja sredstva. Toda prišlo so nove ovire po resoluciji Informbiroja leta 1948, ki so gradnjo močno zavrla. Tako so šele leta 1952 začela dela hitro napredovati. Z razvojem tovarne pa so rasli tudi ljudje, ki so prišli po večini s podeželja; rasli so ne samo strokovno, marveč tudi po zavesti. Tako se danes velika večina kolektiva zaveda, da ne dela le za sebe, marveč tudi za lepše in boljše življenje naših otrok in vseh naših narodov. Kolektiv je z velikimi napori in zadnjem času uspelo v proizvodnji premagati vse začetne težave. Ob pomoči domačih in tujih strokovnjakov so se ljudje hitro vživeli v delo, ga obvladali in se strokovno izpopolnili, tako da bodo v kratkem lahko opravljali vse delo, tudi brez pomoči tujarstva iz naše stare tovarne aluminija v Lozovcu v Dalmaciji, ki so jim zadnje mesece nudili neosebno pomoč. Tudi tisti, ki so sprva bili bolj skeptični, gledajo danes samozavestno v prihodnost.

V prepričanju, da bo kolektiv ves zamotan proizvodni proces v kratkem docela in brezhibno obvladal, je upravni odbor sklenil, da bo slavnostni začetek rednega obratovanja tovarne 20. novembra. V počastitev pomembnega dogodka prav v Tednu otroka pa je sklenil darovati v sklad za zaščito otrok 500.000 din iz sredstev za samostojno razpolaganje.

PRVE TONE ALUMINIJA

Po končani seji so se člani upravnega odbora z gosti podali v dvorano elektrizolne, ki predstavlja srce celotnega obrata. Preden pa so odšli, so po nasvetu tehnikov odložili ročne ure, zakaj v obratu elektrizolne, kjer se v debelih prevodnikih pretaka 45.000 amperov električne energije, so tako močna magnetna polja, da lahko povzročijo okvare železnih delov v urah.

Kmalu po enajsti uri so izkoristili ene izmed dvajset peč, ki že obratujejo, začeli zajemati žareči tekoči aluminij in ga vli vati v težki lonec, ki ga je do mesta pripeljal mostni žerjav. Z obrazov delavcev, ki so zajemali tekočo kovino, je sijalo veselje in zadovoljstvo. Ti delavniki niso v tovarni morda od večeraj: po večini so sodelovali že pri gradnji, zlasti pa pri montaži, in so se nato vključili v kolektiv tovarne. Delavec Alojz Svenešek iz Gereče vasi, ki je z abezbestnimi rokavicami držal dolgo žarečo zajemalko in dvigal tekoči aluminij iz korita, nam je pripovedoval, da dela v Kidričevem že od prvega začetka, se pravi, že od konca leta 1946. Bil je pričevalec vseh težav in zato temeljno občuti zadovoljstvo, da je lahko doživel dolgo pričakovani trenutek. Iz obrata elektrizolne so prve tone že tekočega aluminija prepeljali v nedavno dograjeno litvarno, kjer so vili tudi prve bloke aluminija.

V elektrizolni so začeli prvih dvajset peč koriti že pred tedni, proizvodni proces pa se je začel pred desetimi dnevi. V kratkem bo začelo dajati aluminij nadaljnjih 20 peč, tako da bo v prvi fazi obratovalo vsega 40 peč. Za proizvodnjo pa je pripravljenih v obratu elektrizolne še nadaljnjih 120 peč, ki jih bodo vključili, ko bo tudi zanje zagotovljena električna energija. Ze za obratovanje prvih 40 peč potrebuje elektrizolna stalno okrog 12.500 kilovatov električne energije.

Podjetje v Kidričevem sidi med največje industrijske objekte v naši državi, saj predstavlja z letošnjimi investicijami skupaj že vrednost okrog 19 milijard din. Tovarna glinice že prehaja v redno obratovanje in daje izredno čisto glinico. Pripravljajo pa tudi že načrte za zgraditev druge dvorane za elektrizolno, s čimer bo proizvodna zmogljivost povečala od 15.000 na 30.000 ton aluminija letno in povečanje tovarne glinice na dvojno zmogljivost. Najprej pa hočejo zgraditi še posebno tovarno za anodno maso, da bo tovarna tudi v tem oziru neodvisna od uvoza.

F. S.

DNEVNA KRONIKA

Švedska zadrzna delegacija na obisku v naši državi

Švedska zadrzna delegacija, v kateri je 13 udeležnih zadrznih delavcev, prispe 12. septembra v našo državo. To je pravzaprav prvi povojni obisk švedskih zadrznikov pri naših zadrznih organizacijah. Delegacija bo ostala pri nas sedem dni. Medtem bodo švedski delavci obiskali več kmetijskih zadrug v Srbiji, na Hrvaški in v Sloveniji.

V glavni zadrzni zvezi FLRJ izjavljajo, da bo delegacija izrabila svoje bivanje v naši državi za poslovne razgovore z zadrž-

nimi uvozno-izvoznimi podjetji, da bo tako vzpostavila trdnije in stalne trgovinske stike.

Prvi mednarodni seminar o usposabljanju invalidov

Na prvem mednarodnem seminarju o usposabljanju odraslih invalidov v Jugoslaviji so večeraj in predvečerašnjim predavali dr. Henry Kessler, dr. André Groszord in dr. Djuro Sušec o sodobnem usposabljanju invalidov ter Boža Pavlovič o posebnih problemih vojaških vojn invalidov. Udeleženci seminarja so te dni obiskali Zavod za protetikolno, Srbijske, Ortopedski zavod »Rudo«, Kliniko za plastično kirurgijo, večeraj pa tudi Center za usposabljanje invalidov.

Udeleženci so večeraj dopoldne napravili izlet na Avalo. Ob tej priložnosti so vojni veterani petnajstih tujih držav položili venec na grob Neznane junaka. Danes bodo strokovnjaki za usposabljanje invalidov obiskali socialne ustanove v Zemunu in Novem Sadu.

Prva etnografska razstava v Nišu

V okviru Tedna muzejev je bila v Nišu odprta v etnografski galeriji nad vse uspešna etnografska razstava, prva razstava te vrste v Nišu po osvoboditvi. Posamezne razstavljene narodno-noše iz vseh krajev so stare tudi več kot 150 let.

V Hercegovini sneg

Mostar, 9. okt. (Tanjug). — Po lepih in sončnih dnevih se je v Hercegovini vreme nenadoma poslabšalo. Skoraj po vsej okrajni dežuje in piha hladna burja. Na planinah in na visokih predelih okrog Gacka, Nevešinja, Konjice in Jablanice je zapadel sneg.

Peti osiješki velesojem odprt

Osijek, 9. oktobra. Podpredsednik Izvršnega sveta LR Hrvatske Božidar Maslar je danes odprl peti osiješki velesojem. Na letošnjem velesojem sodeluje nad 300 razstavljavcev iz vseh krajev naše države. Razstavljeno je izdelki kovinarstva, tekstilne, usnjarske, lesne, kemijske in živilske industrije, kmetijski stroji in kmetijsko orodje. Tokrat so posvetili veliko pozornost zlasti kmetijstvu in živinorejstvu.

Mendes-France ni privolil

v kompromisne formule o nadaljnji francoski zunanji politiki v zvezi z londonskimi razgovori

(OD STALNEGA DOPISNIKA BORBE)

Pariz, 9. okt. Mendès-France ni hotel sprejeti resolucije, ki bi vsebovala vsaj nejasne pridržke k londonskemu sporazumu. Spronik pa je vprašanje zaupnice vladi, o kateri naj bi se skupščina izrekla v tork v tem smislu, da bi v celoti potrdila in vključila londonske konference in zaupala Mendès-Franceu nadaljnja pogajanja v smeri, kakor jo je označil minuli četrtek v svojem govoru. Nacionalna sveta narodnih republikancev in socialistov bosta medtem — v nedeljo oziroma v ponedeljek — dokončno določila svoje stališče do londonskega sporazuma in do vladne politike.

Ze sinoči bi lahko Mendès-France zlahka dosegel trdno ve-

čino, če bi bil sprejel eno izmed predlaganih resolucij, ki so kljub nekim pridržkom glede londonskega sporazuma in z napotki za nadaljnja pogajanja odobraval njegovo evropsko politiko. Mendès-France pa se ni zadovoljil s kompromisom. Ker se je bal, da bi ga privolitev vanj ovirala pri nadaljnjih pogajanjih, je postavil vprašanje zaupnice v skladu z resolucijo, ki brez pridržkov potrjuje njegove dosedanje poteze in mu pušča proste roke tudi v prihodnje.

Takšna brezkompromisna in imperativna resolucija mu vsekakor ne bo prinesla velikega števila glasov. Rezerviranost socialistov bo vplivala tudi na druge skupine, predvsem na na-

rodne republikance, da bodo zmanjšali večino, ki bo v tem primeru hudo skromna. Mendès-France pa želi, kakor mu pripisujejo politični opazovalci, pokazati sotrčevom londonskega sporazuma resnično razpoloženje francoske skupščine in pri nadaljnjih razgovorih dobiti od njih tiste koncesije, ki jih v Londonu ni mogel doseči.

B. Pešič

Zaključek turškega obiska v Zahodni Nemčiji

Bonn, 9. okt. (AFP). — Zahodnonemški kancler dr. Adenauer in predsednik turške vlade Menderes, ki je bil te dni na uradnem obisku v Nemčiji, sta dosegla popolno soglasje v presoji mednarodnega položaja, pravi uradno poročilo o tem obisku. Turški državnik so poudarili, da sedanje ali bodoče evropske organizacije, včevši bruseljski pakt, kakor se bo po londonskih sklepih razširil, ne smejo biti omejene samo na ustanovitelje, temveč mora biti omogočena vključitev vanje tudi drugim evropskim državam, kakor n. pr. Turčiji.

Menderes in Köprülü sta danes odpotovala z letalom iz Bonna nazaj v Ankaru.

Churchill o odnosih s SZ

»Zdaj je čas, da nove proizvodilne sile uporabimo v miru, v dobro vseh«

Blackpool, 9. okt. (AP). Winston Churchill je izjavil danes popoldne na konferenci konservativne stranke, da je prepričan, da bodo »najpomembnejši ljudje v tej državi ne glede na strankarsko pripadnost preprečili, da bi se Amerika vrnila k izolacionizmu«.

Obojorazno, kar morda preprečuje takšno rusko akcijo.

Zdaj ni čas za ideološka trenja, zdaj je čas, da nove proizvodilne sile uporabimo v miru, v dobro vseh.

O odnosih z Vzhodom je dejal, da bo skušal najti sistem, ki bi omogočil mirno sožitje s Sovjetsko zvezo. Odkar je umrl Stalin, se je pripetila v SZ vrsta dogodkov, ki pričajo, da so tam ubrali novo pot, ki utegne privedi do mirnega sožitja. Povsem gotovo je, da je ruskemu narodu v prid, da si zagotovi miru in prijateljstvu. Sovjetsko stališče nasproti Nemčiji in Avstriji pa ni ohranjeno. Načelo Zahoda mora ostati »mir na podlagi moči«.

»Naša moč lahko temelji samo na enotnosti, budnosti in opreznosti sveta.« Izrekel je priznanje Edenu za uspešno vodstvo londonske konference. Globoko je prepričan, da je na tej konferenci doseženi sporazum lahko temelj mirnega sožitja. Sovjetska zveza lahko zavzame vso Evropo in onemogoči življenje na Britanskih otokih. Vendar drži, da imajo ZDA premoč v atomski

GRŠKA ZAHVALA

Atene, 9. okt. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Atenah Radoš Jovanović je obiskal grškega zunanjega ministra Stefanopulosa in se z njim dalj časa razgovarjal. Ob tej priložnosti se je grški minister zahvalil za stališče jugoslovanske delegacije v OZN o prisrčen vprašanju. Razgovarjala sta se tudi o sedanjem položaju v Evropi.

Grško-nemški trgovinski sporazum

Atene, 9. okt. (Tanjug). Danes je bil podpisan enoletni trgovinski sporazum med Grčijo in Zahodno Nemčijo. Grčija bo izvažala v Nemčijo vino, riž, olje, sveže sadje, sočivje in konzerve.

Stavka londonskih pristaniških delavcev

London, 9. okt. (Reuter). — V Londonu se zmeraj stavka 20.000 pristaniških delavcev. Danes se je vrnilo na delo več sto stavkajočih izmed 3000 stalnih pristaniških delavcev, ki so začeli v sredo stavkati iz protesta proti zaposlitvi azijskih pomorščakov pri nakladanju blaga na ladajah »Cusan« in »Uganda«. Minister za delo Walter Mockton se danes posvetuje s člani vlade o teh stavkah.

OZN mora ostati pristojna

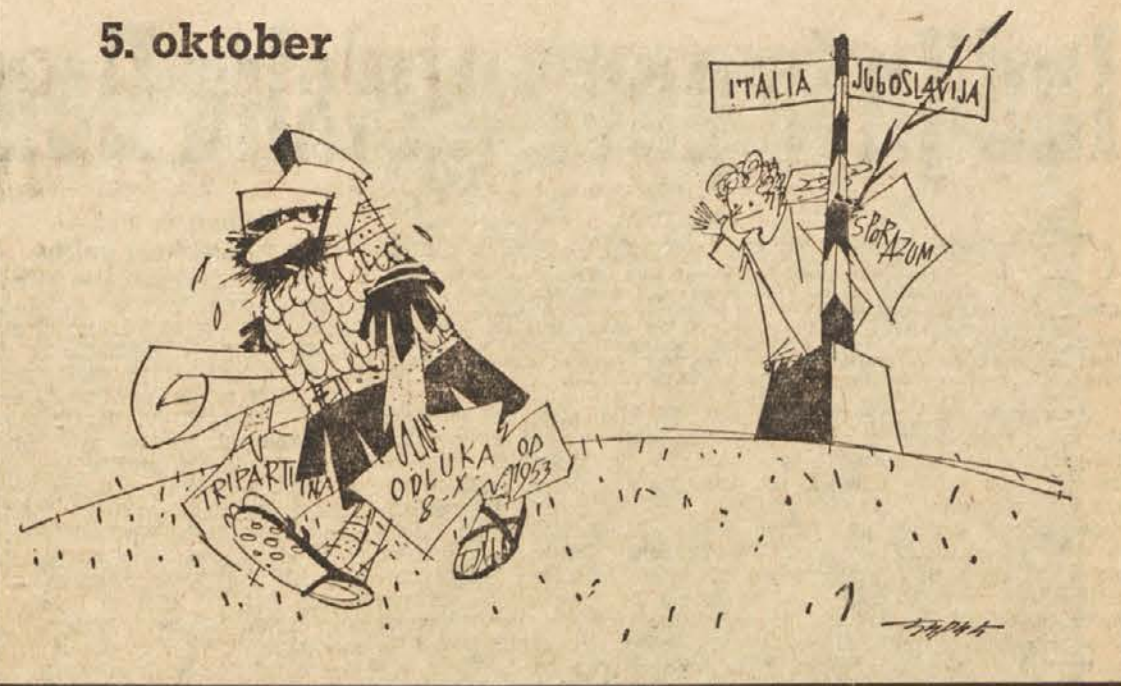
za ureditev mednarodnega begunskega vprašanja

New York, 9. okt. (Tanjug). V socialnem komiteju so zaključili splošno debato o poročilu visokega komisarja za begunce. Govoril je tudi jugoslovanski delegat dr. Franc Kos. Komiteju so predložili dve resoluciji, o katerih bodo zdaj podrobno razpravljali. V prvi pritrjuje načrtu visokega komisarja za begunce, da bi begunsko vprašanje rešil v petih letih in bi v ta namen določil 12 milijonov dolarjev. V drugi načelno pozdravljajo predlog visokega komisarja, nasprotujejo pa ustanovitvi posebne organizacije za njegovo izvedbo.

Dr. Franc Kos je dejal, da mora OZN še nadalje ostati pristojna za begunce. Vprašanje beguncev je vprašanje, s katerim se mora ukvarjati prav OZN, drugače bi begunce utegnili izkoriščati za namene, ki niso v prid mednarodnemu sodelovanju.

Na podlagi dosedanjih izkušenj je dr. Kos podvomil, da bi 12 milijonov dolarjev zadostovalo za ureditev begunskega vprašanja. Zato tega predloga ni podprl. Jugoslovanska delegacija pa s tem ni spremenila svojega stališča o ureditvi begunskega vprašanja.

5. oktober

ZASEDANJE GENERALNE SKUPŠČINE OZN

LETOŠNJA DEBATA JE BILA MIRNEJŠA

New York, 9. okt. Med splošno debato Generalne skupščine so pridelili v New Yorku igre, ki jih imenujejo Američani »svetovne serije«. To so najbolj kvalifikacijske tekme za prvenstvo ZDA o baseballu — igri, ki je mnogi Evropci ne razumejo dobro, ki pa je menda za Ameriko večja strast kakor pri nas, denimo, nogomet.

Za primerjavo teh dveh dogodkov in sedanje predvolitve bitke obeh ameriških strank, je »Washington Post« objavil karikaturu, v kateri je prikazal javnost kot navijača, kako hitro gledat prenos »svetovnih serij« prek televizije in kriči: »Prekinite vse, gospodje! Gospodje, na katere se navijač obrača, so stric Sam in Malenkov, dalje republikanska stranka (poosebljena v slonu) in demokratska stranka (katere podoba je osel), prikazani na tej sliki, kako se davijo.

Kot simbol ima ta karikatura samo eno napako. »Svetovne serije«, o katerih govori in ki naj bi zaustavile boj blokov v zunanji in notranji politiki, niso igre baseballa, pa naj še tako simbolizirajo željo sveta po miru, veselju in zadovoljstvu. Popuščanje ostrine v debati v OZN pa je vsekakor posledica nekakšne »svetovne serije«, tokrat svetovnih serij dogodkov pred sestankom OZN.

V prvem tednu devetega rednega zasedanja OZN se je začela in zaključila generalna debata, potem pa se je začelo delo v pododborih. Izrazi dobre volje in objube so omogočili, da so se gledišča približala drugo drugemu, splošne izjave o popuščanju svetovne napetosti pa naj bi zdaj vplivale tudi na konkretnem torišču do sklepov o praktičnih vprašanjih, ki bi jih sprejela skupščina. Večina delegacij je prepričana, da ne bi bilo treba dvomiti, da bo letošnje zasedanje pomenilo novo pot v medsebojnih stikih in s tem pripomoglo, da se bodo duhovi v mednarodni politiki še bolj pomirili.

znajajo, marveč tudi kot stanje odnosov, ki ga je treba razviti do najmanjših podrobnosti.

Po vrsti in pomenu drugo vprašanje, o katerem bodo odločali na skupščini, je vsekakor vprašanje gospodarske dejavnosti OZN. V tem vprašanju je zdaj glavno načrt o ustanovitvi posebnega sklada OZN za financiranje razvoja nezadostno razvitih področij. Več delegacij je v generalni debati poudarilo, — kakor je to formuliral jugoslovanski državni tajnik — da bi »poslovanje takšnega sklada samo po sebi pripomoglo k splošnemu vzdušju v korist razorožitve«. To pa pomeni, da bi moral biti uspeh na tem področju hkrati pobuda za razorožitev, ne pa samo njegova posledica, kakor bi to rade prikazale nekatere bolj razvite države, katerih koristi se bolj nagibljejo k bilateralnim gospodarskim akcijam, kakor k akcijam, ki se uveljavljajo prek te svetovne organizacije.

Vse ostale probleme, kar jifi je prišlo pred OZN, lahko mirno smatramo za odvisne od teh prvih dveh, ne da bi pri tem količjak podcenjevali ali precenjevali njihov pomen. Res je, kar je dejal nekdo v debati, da je svet izdelal že dovolj atomskih in vodikovih bomb, da bi lahko uničile zemeljsko oblo. »Menda ne mislimo tudi na uničenje drugih planetov?« je vprašal ta delegat, indijski predstavnik Krišna Menon. Bridka resnica te duhovite pripombe je jasna ne le malim državam, temveč tudi velesilam.

Iz celega morja podrobnosti o svetovnih odnosih ter iz mnogih drobnih in velikih elementov raznih mednarodnih sporov so se izkristalizirala zdaj glavna vprašanja, na katera bo treba odgovoriti, preden se bodo dogodki obrnili v nesrečno smer. Zato pride to zasedanje v zgodovino kot zasedanje, ki naj bi pomenilo prelomnico k boljšemu mednarodnemu razumevanju.

J. Levi

Pomisleki ob predlogih Molotova

Indijski list o dvomih v njih iskrenost v zvezi z londonskimi sklepi glede oborožitve Nemčije

New Delhi, 9. okt. (Tanjug). Spričo predloga Molotova, naj bi sklicali konferenco štirih velesil, izraza vladni »Hindustan Times« dvome o iskrenih namenih sovjetske vlade, da bi uredili nemško vprašanje. Časnik opozarja, da SZ to predlaga ravno po londonskem sporazumu zaradi česar se »vsiljuje misel, da je smoter tega predloga preprečiti ratifikacijo sporazuma o Nemčiji, ne pa le-to združiti. Vprašanje razorožitve in nemško vprašanje sta Sovjetski zvezi jasna, pr vi časnik, in če bi bila voljna ti vprašanji reševati, bi lahko to dčelej že storila. Ako bo sedaj Sovjetska zveza zahtevala, naj bi sporazum o Nemčiji odgodili ali zadržali zaradi proučevanja moskovskega predloga, tedaj bo takšen odgovor nedvomno odklonjen.

Grška pogajanja z Bolgarijo

Atene, 9. okt. (Tanjug). Agencija Atene poroča, da je grška vlada izjavila, da je pripravljena na podlagi bolgarskih predlogov ponovno nadaljevati pogajanja glede ureditve še neresenih gospodarskih vprašanj.

Pogajanja se bodo začela 11. novembra v Atenah, nanašala pa se bodo na uveljavljenje določb mirovne pogodbe med Bolgarijo in Grčijo, ki se nanašajo na reparacije, katere Bolgarija dolguje Grčiji.

Kar zadeva stališče zahodnih držav, po katerem bo sestank štirih velesil, brž ko Moskva sklene mirno pogodbo z Avstrijo in privoli v splošne volitve v Nemčiji, sklepa časnik, da so možnosti realne, če le, če teh zahtev v Moskvi ne bi povežali z novimi »pogoji, ki jih Zahod ne bo sprejel.«

SKLADU OZN ZA POMOČ

gospodarsko nerazvitim deželam nihče več ne ugovarja

New York, 9. okt. (Tanjug). Drugi dan generalne debate v komiteju za gospodarska vprašanja o gospodarskem položaju v nerazvitih deželah, so govorili predstavniki ZDA, Belgije in Etiopije, ki so zbudili pozornost diplomatskih opazovalcev pri OZN. Predstavnik ZDA namreč posebnega sklada OZN sploh ni omenil. Belgijski in etiopijski predstavniki pa sta zbudila pozornost zato, ker sta se prvič brez pridržkov izrekla za ta sklad. Potemtakem je izmed sedmih govornikov, ki so doslej posegli v debato, šest govorilo za sklad, sedmi, predstavnik ZDA pa mu ni očitno nasprotoval.

V diplomatskih krogih OZN posebej komentirajo govor ameriškega predstavnika. Na vseh mednarodnih zborih so ZDA doslej odkrito nasprotovale skladu, včerajšnji govor ameriškega predstavnika pa je bil prvi javni nastop ZDA, na katerem niso neposredno ugovarjale ustanovitvi sklada. Nekateri opazovalci sodijo, da ZDA ne žele odkrito nastopiti proti večini, ker že zdaj drži, da je zamisel o skladu

postala priljubljena in, kot je dejal jugoslovanski predstavnik dr. Brilej, »gospodarsko zdrava«.

Ceprav sta prva dva dneva splošne razprave o gospodarskem položaju nerazvitih držav pokazala, da so zamisel o ustanovitvi sklada bolj ali manj načelno že sprejeli, so se vendar v podrobnostih pokazale nekatere razlike, ki pričajo, da bo zamisel, preden bo realizirana, doživela še mnogo diplomatskih preizkušenj.

Novitvi sklada bolj ali manj načelno že sprejeli, so se vendar v podrobnostih pokazale nekatere razlike, ki pričajo, da bo zamisel, preden bo realizirana, doživela še mnogo diplomatskih preizkušenj.

Z A D N J E V E S T I

VODITELJA ITALJANSKIH SOCIALISTOV OB REŠITVI TRŽAŠKEGA VPRAŠANJA

Pogoji za prijateljske stike

Izjave Ferrucia Parrija in Valda Magnanija dopisniku Tanjuga

Rim, 9. okt. (Tanjug). Rešitev tržškega vprašanja in sporazum, ki sta ga Italija in Jugoslavija parafirali v Londonu, sta vzbudila zadovoljstvo v italijanskih progresivnih socialističnih skupinah in krogih, ki upajo, da se bo z rešitvijo odnosov med dvema deželama omogočilo tudi sodelovanje v gibanju Italije z Jugoslavijo. O tem je povedal svoje mišljenje v izjavi Tanjugu nekdanji šef italijanskega gibanja odpora in prvi predsednik italijanske vlade po osvoboditvi Italije Ferruccio Parri. Parri je zdaj na čelu »gibanja avtonomnega socializma« in se je že večkrat trudil za sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo.

Ko je odgovarjal na vprašanja o doseženem sporazumu, je Parri izjavil »vprašanja, ki so po vojni ločevala Italijo in Jugoslavijo, so bila tak zaplet interesov in strasti, da je morala vsaka rešitev pustiti za seboj nezadovoljstvo in pritožbe tako z ene kakor tudi z druge strani. Toda že dlje je bilo očitno, da je splošen interes miru in miroljubnega razvoja dveh narodov — močnejši od posebnih nacionalnih pozicij — zahteval miroljubno rešitev problema, to je dosego kompromisa z žrtvami in odkorenj. Ki jih kompromis neogibno prinašajo z obeh strani. Žal mi je, ker rešitev ni bila dosežena že prej, ker ni bila dosežena z direktnimi pogajanjimi med dvema vladama, ki bi s svojo širino razpršile nesporazume in predsodke, ki so prinesli toliko škodo v zadnjih letih.«

Ko je potem govoril o stikih med dvema deželama in njihovem sodelovanju, je Ferruccio Parri dejal: »Sporazum, ki je bil dosežen v Londonu, je dober stvar, v kolikor bodo njegovi plodovi odstranili nesporazume med dvema deželama in sicer s civiliziranim in s liberalnim tretjanjem dveh etničnih manjšin s sporazumi na področju kulture, tehnike in umetnosti ter razvojem kompleksnih gospodarskih stikov, ki jim skupna uporaba tržškega pristanišča in komplementarnost dveh gospodarstev odpirajo široke perspektive, ki se bodo razvijale v zelo dolgem roku.« O sporazumu o Tržškem ozemlju in o perspektivah italijansko-jugo-

slavskih stikov je dal izjavo dopisniku Tanjuga v Rimu tudi voditelj Zveze neodvisnih socialistov Valdo Magnani. Le-ta je med drugim dejal: »Sporazuma, ki je bil podpisan med italijansko-jugoslovansko vlado o tržškem vprašanju, demokratski in socialisti ne morejo oceniti drugače kakor pozitivno. Z njim se zaključuje dolgo obdobje napetosti med dvema deželama in ustvarjajo se zadovoljivi pogoji za prijateljske stike in sodelovanje tako na gospodarskem stiku kakor na kulturnem področju. Prav vzdušje sodelovanja lahko reši probleme prebivalstva, ki je zainteresirano na doseženem sporazumu. Zdal bi morali v vzdušju recipročnega spoštovanja pravic etničnih manjšin doseči take stike, ki so neobhodni za nadaljnji napredek.«

Na vprašanje o splošnem mednarodnem pomenu doseženega sporazuma je Valdo Magnani dejal: »Poudariti moram, da je sporazum pomemben prispevek k miru in popuščanju napetosti na svetu. To je bilo prvo vprašanje v Evropi, ki je ostalo odprto po vojni, pa je zdaj rešeno na miroljubnem način, v združju popuščanja napetosti.«

Nočne brzozavke

RIM — Novoimenovani komisar italijanske vlade v Trstu prefekt Salamara je imel včeraj v Gorici svoje prve stike in posvetovanja s predstavnik političnega, gospodarskega in administrativnega življenja v Trstu. V ponedeljek bo prišel v Rim, kjer bo o svojih razgovorih poročal predsedniku vlade Scelbi.

CARIGRAD — Predsednik turške vlade Adnan Menderes je prispel sinoči v Carigrad iz Zahodne Nemčije, kjer je bil na sedemdnevem obisku kot gost kanclerja Adenauerja.

BERLIN — Med odmevi londonskih sklepov je vladni »Die Welt« včeraj objavil izjavo predstavnika jugoslovanskega tajništva za zunanje zadeve, da v nobenem primeru ne bi smeli oborožiti Nemčije na račun nemške enotnosti. Oborožitev in združitev sta tako tesno povezani, da ju ni mogoče oddeliti s kitajskim zidom.

WASHINGTON — Demokratski senator iz Floride Smathers je hudo napadel vlado ZDA zaradi njenega »načrta, da bi pošiljala orožje arabskim državam. Po njegovih besedah bi ta načrt lahko izval »eksplozivno smodnika na Srednjem vzhodu.«

CARIGRAD — Sem je sinoči prispel iz Londona predsednik iraške vlade Nuri El Said, ki se bo mudil v Turčiji teden dni kot gost turške vlade.

ZENEVA — Evropska organizacija za neključna raziskovanja je včeraj odobrila končne načrte za zgraditev prve mednarodne ustanove za atom-

ska raziskovanja. Ta ustanova ne bo tajna in jo bodo zgradili v Meyrinu na francosko-švicarski meji v bližini Zeneve.

PARIZ — Predsednik vojaškega sodišča v Parizu je včeraj izrekel smrtno kazen vojnima zločincema Karlu Obergu in Helmutu Knochen. Oberg je bil med akupacijo SS-ovski general in poveljnik Pariza, Knochen pa polkovnik in njegov adjutant. Sojenje tema dvema vojnima zločincema je trajalo mesec dni. Obtožena sta bila, da sta kriva smrti več tisoč talcev, za aretacije prek 114.000 oseb in za odpošiljate nad 80.000 Francozov na prisilno delo.

BERLIN — Šef jugoslovanske mislije v zahodnem Berlinu Boža Dimitrijević je včeraj priredil sprejem čast delegaciji LM Jugoslavije, ki je na 14-dnevem obisku pri zahodnem nemški socialistični mladini. Sprejema so se udeležili predstavniki beškimske organizacije socialistične mladine in zahodnoberlinskih političnih strank.

Američani v Moskvi

Moskva, 9. okt. (AP). Namestnik sovjetskega zunanjega ministra Andrej Gromiko je ob sprejemu v ameriškem veleposlaništvu v Moskvi izjavil članoma ameriškega Kongresa, da bi se ZDA lahko znebile svojih kmetijskih pridelkov, ko bi »navsezdale redne trgovinske stike z vsemi deželami sveta.«

Gromiko se je razgovarjal z demokratskima članoma predstavniškega doma Clarkom Fishermanom iz države Texas in Laurie Butleom iz države Alabama. Oba sta prišla na neslužben obisk v Moskvo, da bi se seznanila s sedanjim položajem v ZSSR.

Govorili so tudi o nadzorstvu nad uporabo atomske energije in je Gromiko podprl zadnje predloge Višinskega in OZN.

KULTURNI OBZORNİK

Osnovali bodo zvezni koordinacijski odbor ljudskoprosvetnih društev Jugoslavije

Septembra letos je bilo v Zagrebu posvetovanje o osnovanju zveznega medrepubliškega koordinacijskega odbora Zvez kulturno-prosvetnih društev Jugoslavije. Potreba po takem zveznem — izključno posvetovalnem organu — je bila sprožena že med II. kongresom Ljudske prosvete Slovenije leta 1950, na sestanku z zastopniki zvez kulturno-prosvetnih društev raznih republik, vendar vse do danes to vprašanje ni bilo rešeno.

Ponovno je poudaril potrebo po takem organu tov. Ivan Regent, predsednik Zveze Svoboda na II. kongresu Svoboda v razgovoru z zastopniki Saveza Hrvatske in je bilo na njegovo in na pobudo Ljudske prosvete Slovenije tudi sklicano prvo posvetovanje v Zagrebu.

Potreba po posvetovalnem organu postaja vse večja, zlasti še, ker bo potrebno letos skupno z ostalimi republikami rešiti več perečih vprašanj, ki so enako nujna za vse republike, ker je problem dviga kulture in izobrazbe isti, čeprav je način dela dokaj različen spričo večje ali manjše razvitosti kulturno-prosvetnega dela v posameznih republikah. Hkrati s kulturnim, predstavlja ta problem tudi važno politično vprašanje in ne dvomno bodo medsebojni stiki, izkušnje, uspehi ter skupno iskane načina ter zlasti potrebnih materialnih sredstev in uredb pripomogli k uspešnejšemu reševanju kulturno-političnih vprašanj, ki jih brez primerne materialne osnove ne bomo mogli uspešno reševati.

Razen takanj skupnih rešitev za izboljšanje in hitrejši razvoj posameznih panog ljudskoprosvetnega dela (na primer dosega enotne uredbe za olajšavo pri uvozu artiklov, ki služijo le v kulturno-prosvetne namene itd.), koordinacijski odbor ne bo vplival na način dela prosvetnih društev v posameznih republikah, ki bodo še v naprej upoštevale svoje potrebe v okviru danih pogojev.

Prvega, iniciativnega sestanka v Zagrebu se je udeležil tudi tov. Ivan Regent, ki je predlagal poleg koordinacijskega odbora ustanovitve kulturno-prosvetne skupščine, na kateri bi bila možna čim širša razprava o potrebah za boljši razvoj kulturno-prosvetnega dela pri nas.

Na sestanku izvoljeni sekretariat, ki ga sestavljajo zastopniki Ljudske prosvete Slovenije ter zvez kulturno-prosvetnih društev Hrvatske in Srbije, je pripravil te dni sanček Statuta novega koordinacijskega odbora in ga bo poslal še pred konferenco v razpravo vsem Zvezam posameznih republik v F.R.J. Hkrati je sekretariat sklical prvo ustanovno konferenco Zvez kulturno-prosvetnih društev in njihovih članov, ki se bo vršila 23. oktobra t. l. ob 9. uri v Zagrebu. Referat o vsebini in obliki kulturno-prosvetnega dela in o nalogah koordinacijskega odbora bo imel tov. Ivan Regent.

Mira Stupica, nosilka glavne ženske vloge v filmu »Stojan Mutikaša«

IZ NASIH KINODVORAN

»Stojan Mutikaša«

S »Stojanom Mutikašo« se je režiser Fedor Hanžekovič ponovno predstavil naši publikii s filmom, izdelanim po književnem delu. Medtem ko je pri filmu »Bakolja« Brnes uporabil roman Sime Matavulja, ki ima nedvomno veliko umetniško vrednost, pa je Hanžekovič tokrat uporabil roman Svetozara Corovića, ki slika zanimivo okolje mostarske čaršije v devetdesetih letih minullega stoletja, vendar precej površno, ne da bi se pisatelj temeljitje poglubil v bistvo sodobnega družbenega življenja tista doba in tistega okolja.

Scenarij F. Hanžekovića se po vsebini v glavnem ne razlikuje od Corovičevega romana. Zato tudi film »Stojan Mutikaša«, čeprav izdelan domiselno in s posreženimi filmskimi izrazi, prav tako ostaja na površini družbenega dogajanja, slika je večje in manjše prevare ter stevarije čaršijskih trgovcev, njihova dvoživost, medsebojno sovraštvo, malenkostno, kramarsko zavist in zloba.

V to okolje je Corović, oziroma Hanžekovič pripeljal mladega, bistrega in še nepokvarjenega kmeta Stojana, ki postopoma čedalje bolj dobiva lastnosti svojega novega okolja, polje pa, ko odraste in postane izvaljena najprej pomočnik, zatem pa lastnik največje čaršijske trgovine, v svoji moralni pokvarjenosti in brezobzirnosti prekosi celo svoje učitelje. Zavoljo denarja zapusti dekle,

ki je ljubil in se oženi z v svojo svojo bivšega gospodarja, zaradi denarja tudi njo docela zapostavi, ropa svoje najboljšije prijateljice in spriče nenamerno lakomnosti ga naposled zaradi potvorbe računov in sleparij obsodijo na izgubo celotnega premoženja.

Malone celotno filmsko dejanje se razvija na treh krajih: v trgovini gospodarja Sime, oziroma kasneje Stojanovi, dalje v Simevi hiši in na tesni čaršijski ulici. Hanžekovičeva orientacija na koncentracijo dejanja na enem mestu, na številne prizore v notranjstvih, kakor tudi na znatno število nočnih prizorov, pomeni nedvomno za naše razmere nesloves, pri čem pa tudi o samozavesti tega našega režiserja, ki ni neupravičena.

Posnet v takšnih okvirih film »Stojan Mutikaša« ni obremenjen z dolgotrajnim pomavljanjem in dolgoznim dialogi. Res je nekaj ponavljanja, je nekaj zastaja v razvoju filmskega dejanja, zlasti v srednjem delu filma, toda kljub temu je večina prizorov v umetniškem in obrtnem oziru uspešno rešenih. Poudariti je treba, da je takšna zamisel »Stojana Mutikaše« nalagala posebno težavno nalogo smelcu Mili Stojanoviću, ki jih je v glavnem dobro izpolnil, čeprav je opaziti v njegovi fotografiji vseh stilizacij, ki moti.

Se besedo o igralških stvaritvah, izvedenih v filmu, ki je od začetka do konca filma ostala v glasbenem dostojnem svojem doživljanju Andje, ki se pristoje glajbe pred kamero, ki je v glasbenem oziru prečljiva, in Jovana Geca (gaze Djordjije), ki je svoje vlogo odigral naravno in lahkotno, pa opazimo pri ostalih vlogah večje ali manjše negotovost in neuravnovesnost.

To velja celo za Stojana Mutikašo (Dušan Janićijević), čeprav si je ta mladi in nadarjeni igralec s to svojo prvo filmsko vlogo pridobil pravico, da ga lahko pričujemo med naše boljše filmske umetnike. V prvem delu filma se mu namreč ni posrežilo (sicer ne samo po njegovi krivdi), da bi nam bolj prepričljivo prikazal mladega, bistrega in spretnega valjena, v bistvu poštenega vsakega otroka, ki šele postopoma tone v blato licemerne, sebične, malomščanske morale čaršijske čaršije. V tem delu filma vrbja bolj vris ugašenega, pedantnega dijaka iz boljše družine. Toda v drugem delu filma, v upodabljanju že odraslega Stojana, pa je Dušan Janićijević podal zrelo umetniško kreasijo, doživljeno in prepričljivo podoba mladega in že malo bahavega gospodarja, ki ne vidi dlje od svojih skladnih in hiš in ki same redkokoli sliši v svoji duši odmev lakomosti, ki je ni nikdar dojel.

A. S.

Z XX. rednega zasedanja Mednarodne federacije knjižničarjev

K II. simfoničnemu abonmajskemu koncertu

V vrsti abonmajskih koncertov Slovenske filharmonije bo v petek, 15. t. m. I. simfonični koncert za vrščel abonmase. Vodi ga bo Jakob Cipci, solist je znamenita francoska klavirska virtuosinja Monique de la Bruchollerie, ki valja kot ena najbolj prominentnih klavirskih zvezanic sedanjega doba in je ponos francoske klavirske umetnosti. Nasemu občinstvu je že znana iz prejšnjih sezoni; tokrat bo nastopila v dveh obsejnih koncertnih klavirskih skladbah s spremljalno orkestru: prva je Chopinov II. klavirski koncert (v f-molu), druga pa Rahmaninova »špapa« odlija na Paganinijev tomo.

Medtem ko spada prvo delo že v klasični repertoar vsakega pianista večjega formata, drugo v Evropi se ni tako dobro znano in bo njegova izvedba na abonmajskem koncertu dne 15. t. m. vohče prva javna izvedba v Jugoslaviji. O pianistki, ki ga bo izvedla, gotovo ni potreba izgubljati več besed, saj je njena reputacija presegla že meje kontinenta in se pravkar vrača s triumfalne turneje po Ameriki; prav od tam prinaša s seboj tudi partituro Rahmaninova, ki torej obeta biti vsepobno občinstvu. Delo je poleg štirih klavirskih koncertov in treh simfoničnih pomembnih in učinkovitih kompozicij; komponist je javljal sam pri prvi izvedbi (7. novembra 1924 v Baltimore s filharmonijskim orkestrom pod vodstvom Leopolda Stokovskega) ter tako pri premieri kakor pri vseh številnih nadaljnjih izvedbah žel z ojim ogromen uspeh. Monique de la Bruchollerie bo gotovo najbolj avtentična interpretka te pomembne dramatične skladbe, v

katero je skladatelj poleg Paganinijeve violinske kaprice (št. 24) vpeljal tudi stari liturgični napjev »Dies irae«, skladno svojemu običnemu, kakor znanju, ki mu ni dovoljeval, kakor pripovedujejo, biti drobnega, namesto podlegel živčnemu zlomu ter je le spretnosti njegovih zdravnikov pripisati, da se je po vsakem zlomu iznova opomogel in spet prišel za pero, ki bi sicer prestalo že po prvi prekušanji (le-ta je bila izvedba njegove I. simfonije v letu 1891). Seveda pa so mu sledili takšnih razočaranj — in bilo jih je kar dovolj — zapustili neizmerno brazilo, katerih ena je bila zarzana dokončno v njegovem obrazu.

Poleg obeh osrednjih točk vsebuje program še uvodna Beethovnova o revolucionarno uverturo h Goethejevi dram »Egmont«, v kateri je skladatelj daleč presekol okvir običajne scene uverturo in ustvaril zgled samostojnega dela, inspiriranega od dramatičnega koncepta, ter za zaključek detverodino simfonično pesnitev »Le fontaine de Rome« (Rimski vodnjak) pomembnega italijanskega komponista novejšega doba, Ottorina Respighija. V tem delu povzela skladateljev pogled na stili rimske vodnjake ob različen dnevni osvetlitvi (od zore do mraka); posamezni odstavki pa prehajajo brez presledka drug v drugega ter tvorijo trdno enoto.

Pomožni orkester Slovenske filharmonije bo izvedel celotni spored pod taktirko Jakova Cipca. Koncert je v veliki filharmonijski dvorani; neoddane vstopnice so v prodaji pri dnevnih bilježnicah Slovenske filharmonije med običajnimi urami (od 10 do 12 in od 16 do 18) po ceni od 300 din

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

ATLETI V ZAGREBU

Brez rekordov

Zagreb, 8. oktobra. Finski in naši atleti so hoteli danes naskočiti državne rekorde. Imeli pa so smolo: vreme je bilo slabo. Vzlete temu je bilo doseženih nekaj dobrih rezultatov. Najboljšega je dosegla Mira Tuče v skoku v daljino — 5,65 m, kar je le za 2 cm slabše od državnega rekorda.

Rezultati: moški, 100 m: Tavisalo (F) 11,9; Mild (F) 11,3; 800 m: Kontio (F) 1:51,9; Mugaša (J) 1:52,3; Radšič (J) 1:55,0; 200 m: Tavisalo (F) 23,0; Mild (F) 22,3; 3000 m: Hajkola (F) 8:23,0; Tajpale (F) 8:33,3; Ceraj (J) 8:43,0; Murat (J) 8:44,8; ženske, krogla: Petrovič 12,21; Kotušek 12,05; daljina: Tuče 5,65; Babovič 5,29; 200 m: Babovič 26; Tuče 26,2; koplje: Petrovič 35,82; Januškovski 35,33.

TEKMA ZA NOGOMETNI POKAL

Crvena zvezda: Velež 9:0 (2:0)

Beograd, 8. oktobra

Na včerajšnji četrtfinalni tekmi za pokal maršala Tita, ki je bila odigrana na blatnem in splozitem igrišču ter v hudem dežju, so padli igralci, pa tudi goli. Napad Crvene zvezde je bil zelo razpoložen. Spajče je vnesel mnogo živahnosti. Mitić pa je imel svoj dan. Ob sta dosegla po štiri gole. Čeprav so se Mostarci hrabro branili, so morali kaj hitro kloniti pred razgiranim mostovom Crvene zvezde.

Vzlic težavnemu terenu je bila tekma zelo živahna. Najboljši so bili

goli, zlasti četrti, ki ga je Spajče dosegel z glavo, pa tudi peti, ki ga je dosegel s »škarami« preko glave in slika, naj zapusti igrišče.

Crvena zvezda je igrala zelo dobro. Prizadevala si je doseči čim več golov. Najboljša igralca sta bila Spajče in Mitić, izkazala pa so se tudi Popović, Zlatković in ožja obramba.

Od Veleža smo več pričakovali. Vendar danes ni bil dorasel svojemu nasprotniku Crveni zvezdi. Njegova obramba je odpovedala. Dobro sta igrala Zelenika in Selimović. Sodnik S. Jovanović je sodil, kot da ne poznajo zadnjega sporodila zveznogometnih trenerjev...

LEPA GESTA

Proti koncu tekme se je srednji napadalec Veleža Zelenika spoznal in skušal namenoma udariti z nogo Zlatkovića. Sodnik ga je opomnil, trener Ivo Radunović pa mu je ukazal, naj zapusti igrišče.

Čeprav je Zelenika sicer igral fair in se je samo tokrat spozabil, je njegov trener v resnici športno ravnal.

Ukrepi za izboljšanje sojenja nogometnih tekem

Beograd, 8. okt. Izvršni odbor nogometnih sodnikov Jugoslavije je v sporazumu s člani disciplinskega odbora in odbora za napredek sodnikov sprejel ukrepe za izboljšanje sojenja na tekмах zveznih lig. Sodniki se morajo dosledno ravnati po pravih nogometnih igrah, posebno pozornost pa morajo posvetiti kamini za prekrške (zlasti 11-metrovi) — ne da bi delali kakršnekoli razlike med prekrškom na igrišču in v kazenskem prostoru, podvzmati ustrezne ukrepe proti igralcem za telesne napade, surove igre, nešportno vedenje, dosledno morajo spoštovati prednost, dovoljevati ostreje in kaznovati surove igre, ne smejo izrabljati svojega prostega sodniškega prepuščanja, kjer utegne priti do materialne krivice, pravil.

ZVEZNA ODOJKARSKA LIGA

»Ljubljancanke« državne prvakinja

Ljubljana, 9. oktobra. Kljub mrazu in vetru se je zbralo danes popoldne na igrišču v Sliki nad tisoč ljudi pri finalni tekmi za naslov najboljših ženske ekipe Jugoslavije v odbojki. Ali »Ljubljancanke« ali Branik, to je bilo vprašanje. Obe ekipi sta bili precej izenačeni, tako da do konca tekme ni bilo jasno, kdo bo zmagoval. »Ljubljancanke« so zmagale z rezultatom 3:2 (16:14, 11:15, 18:18, 12:15 in 15:7) in osvojile naslov prvakinje, medtem ko so igralke Branika zasedle drugo mesto v državni odbojkarški lestvici. Borba je bila nadvoj za-

nimiva in ostra. Tako zlasti v tretjem setu, kjer so domačinke vodile 11:4 in 14:8, a so gostje kljub temu s svojo požrtvovalno igro pri stanju 14:14 izenačile in je tako dosegla domačinke pripisati, da niso zmagale Mariborčanke. Kljub mraznemu vremenu je bila igra na višini, ki ji z malenkostnimi izjemami lahko mirno damo vrhunski značaj. Pri gostjih sta se odlikovali Pregelj, ki je bila ob enem najboljša na terenu sploh, in Florjančičeva, pri domačih pa Gajškova in Garibaidžijeva. B. K.

Branik : AOK 3:0

(15:4, 15:13, 15:8)

V prvenstveni tekmi sta se sinoči pod Cerkovinim gradom v Ljubljani sestala mariborski Branik in AOK iz Ljubljane. Domači niso imeli kaj izgubiti, ker so že izločili iz lige, navzlic temu pa bi morali vzeti igro resneje, da ne bi imela tako zelo prijateljskega značaja. Pri AOK je bil dober Nagode, pri gostih pa kakor običajno Škerbinec in Požar.

Teniški turnir v Splitu

Split, 9. okt. Vzlic hudemu vetru z vmesnim dežjem so tekmovalje na mednarodnem prvenstvu Splita danes nadaljevali. Ker ne morejo igrati na vseh igriščih, so uknili igre dvojice, mešanih dvojic in mladincev od 15 let.

V konkurenci članov so bile odigrane naslednje partije: za osmino finala Norgal (Južna Afrika) — Maja (Z. Nemčija) 6:4, 6:4; Palestra ZDA — Keretič 4:6, 7:5, 6:2. Za četrt finale: Howe — Jagec 7:5, 7:5; Palada — Bačo 6:1, 6:1; Norgal — Petrovič 6:1, 2:6, 6:1; Arkinstal — Palestra 3:6, 6:1, 6:2.

Split, 9. okt. Zaradi zelo hudega vetra, ki je pihal ves dan, dan niso mogli igrati na mednarodnem teniškem prvenstvu Splita, popoldne pa so odigrali samo tri partije. V Avstralije so se uvrstili Arkinstal (Avstralija), Bačo, Jagec, Palada, Petrovič in Howe.

Rezultati: Petrovič — Sample (ZDA) 6:1, 6:5; Palada — Davidman (Israel) 6:1, 6:4; Howe (Avstralija) — Garret (ZDA) 6:1, 6:3.

SVETOVNO PRVENSTVO V DVIGANJU UTEŽI

Sovjetski atleti na prvih mestih

Dunaj, 9. okt. (AFP). Na Dunaju se je včeraj začelo tekmovalje za svetovno prvenstvo v dviganju uteži, na katerem sodelujejo dvigalci iz 23 držav.

Prvi dan tekmovalja je bila na sporedu bantam kategorija. Novi svetovni prvak v tej kategoriji je postal Parčudinov (SZ), ki je dvignil 315 kg, drugi je Nandžiran (Iran) 307,5 kg.

NAMIZNI TENIS

Mošveni prvak Švice v Ljubljani

Prihodni teden bo v Sloveniji gostoval moštveni prvak Švice v namiznem tenisu TTC Silver Star iz Zeneve. Gostje nastopijo v nedeljo v Badou kot reprezentanca Švice proti Avstriji, nato pa pridejo v Slovenijo, kjer bodo imeli dve srečanja. V torek 12. oktobra bodo nastopili proti reprezentanci Ljubljane, v sredo zvečer pa proti moštvo Projektorja v Kranju. V reprezentanci Ljubljane bodo igrali Kocijan, Podobnik in Ošben, pri Projektorju pa Ahačič, Hlebs in Rebolj.

Hugo Urchetti, prvak Švice

Tretji Mirzai (Iran) 305,5 kg. Jugoslovani Andrija Malec je zasedel deseto mesto z 295 kg.

V peresno lahki kategoriji je bil prvi sovjetski športnik Cimšičkan, ki je dosegel v olimpijskem trilateralu 350 kg (105, 107,5 in 137,5 kg). Po tekmovalju je s sunkom dosegel 143 kg in s tem izboljšal prejšnji svetovni rekord v tej disciplini, ki ga je imel Saksonov (SZ) z rezultatom 123,5 kg. V lahki kategoriji je zmagal Ivanov, ki je v olimpijskem trilateralu dvignil 357,5 kg. Za njim so: Gouda (Egipt) 355 kg, Tauschern (Avstrija) 352,5 itd.

Svetovno prvenstvo v košarki bo vendarle v Sao Paolu

Naša reprezentanca bo jutri odpotovala iz Beograda

Brazilska košarkarska federacija je naknadno obvestila našo zvezdo, da bo Jugoslovanska reprezentanca odpotovala 15. oktobra z letalom v Rio de Janeiro, kamor bo pripelja 16. oktobra popoldne. Naša reprezentanca bo odpotovala iz Beograda v ponedeljek 11. oktobra. Moštvo 12 igralcev bo spremljal predsednik zveze Danilo Knežević, zvezni kapetan Aleksandar Nikolić, trener Nemoša Popović in zdravnik dr. Koturovič.

Prireditelj svetovnega prvenstva se vedno ne ve točno, katere države bodo sodelovale. Za zdaj je zagotovljena udeležba reprezentance ZDA, Kanade, Mehike, Kube, Ekvadorja, Portugala, Čileja, Urugvajca, Brazilije, Izraela, Francije, Jugoslavije, Filipinov in Libanona. Egiptovska federacija je odpovedala udeležbo zato, ker bo na prvenstvu igral Izrael, medtem ko se je prijavila tudi kolumbijska Kitajska. Zda bodo morali določiti še 16 udeležencev.

Prvenstvo bo v Sao Paolu. Prireditelj si je zagotovil dovolj finan-

»Dinamo« iz Moskve prvak SZ v nogometu

Moskva, 9. okt. (Reuter). Letoanje nogometno prvenstvo SZ je osvojil moskovski Dinamo, ki je dosegel 31 točk. V zadnji tekmi prvenstva je CDKA premagal moskovskega Spartaka — druga kandidata za prvaka — z 1:0. Tako je moskovski spartak na drugem, kijevski Spartak pa na tretjem mestu.

Futterer 100 m — 10,7

Tokio, 9. okt. (AFP). Nemeč Futterer je na tekmovalju na Japonskem dosegel na 100 m čas 10,8. Drugi je bil Geister (Nemčija) 10,8.

Jahalni turnir v Ljubljani

V nedeljo, 10. t. m. ob 14,30 bo pri Cerkovinim gradu v Ljubljani košarski turnir, ki ga prireditelj kupa za konjski šport »Ljubljana« in »Beograd« s sodelovanjem konjenice Ljudske milice. Pri tem bodo igrali na svoji račun tudi naši mladiči, ki bodo smeli po končanem turnirju zaslediti prave, sive konje. Na svidenje!

Druga zmag Mariborčanov

Maribor, 9. oktobra. Na kvalifikacijskem turnirju košarkarjev za vstop v prvo zvezno ligo je domači Zeleničnik dosegel za svojo drugo zmagavo. Včeraj je premagal Proleterja iz Krapine s 4 točkami pred Zadrmo in Zeleničnjarem iz Karlova 2 ter Proleterjem brez točke.

Jutri se srečata v zadnjih tekmah Zeleničnik (Maribor) in Zeleničnik (Karlovac) ter Zadar in Proleter.

Nevarnost

Od 15. oktobra do 1. novembra bo prestopni rok za košarkarje, v tem času bodo ponovno registrirani vse igralce. Sklep o enem prestopnem roku v letu, na koncu tekmovalne sezone, je bil sprejet zato, da bi se izognili čestemu menjavi kljubov, utrdili moštva in tako omogočili trenerjem solidnejše tehnološko vzgojno delo.

Je pa dobiti značaja, pa tudi prdatkov, ki kažejo, da se posamežni klubi in menažerije pripravljajo, da prestopni rok oziroma ponovno registracijo izkoristijo za umetno oblikovitev svojih moštov. Profesionalni obsej postopno, v na pol igriščih obsej, kakih vtihtaplja v nekatero košarkarsko klubo, ki zela doseči svoje športne uspehe, ne z vzgojo igralcev, svojih delci, temveč z dajanjem igralnih in njih koristi in boljših življenjskih pogojev igralcem iz drugih klubov. Potreba poudariti, kakšno negativno javi bi prišli do izraza.

Košarkarska zveza Jugoslavije ni dovolj pripravila, da bi preprečila te pojave, ki bodo samo škodili vsem klubom. Ker se ni prepoznala, sodimo, da bi se mogla zveza v naslednjem letu trdno in neomajno staliti in da bi morala jasno dati na znanje, da bo ostro in neomajno ljeno kaznovala sleherno krivito prestopov in amaterskih načel v klubovno igralcev iz kluba v klub. Morda ta problem, na nedvomno ne je, da nevarnost obstoji in da se morajo košarkarji pripravljati stvari, ki po nalozeta na ostro in pravilno bole oboje tudi v nogometu. Zato je pravdačasno preprečiti takšne pojave, kot pa dovoliti, da bi kasneje postali praksa in problem. N. Popović

DRŽAVNO SAHOVSKO PRVENSTVO MLADINCEV

Črepinšek ima tekmeča

Čelje, 9. oktobra — Ker v četrtki niso igrali, so včeraj odigrali 7. kolo mladinskega sahovskega prvenstva Jugoslavije. V tem kolu je vodilni Črepinšek lahkotno izgubil partijo z Zaharijevič (Sloplje) in tako doveli moštvo kandidatov Čičiču, da ga je dohitel na lestvici. Studička (Maribor) je remiziral s Illičem (Novi Sad), remizirala pa sta tudi Minič (Titograd) in Draksler (Čelje), medtem ko je Perdan dosegel pomembno zmago nad Jakovljevičem iz Skoplja.

Stanje na lestvici po 7. kolu (6. kolo še ni odigrano): Črepinšek (Mrb), Čirič (Bgd) 5 točk, Illič 4,5; Vukčević 3,5 (B), Zaharijevič in Minič 3,5 itd.

Na ženskem prvenstvu vodi Vukovičeva

Oslje, 9. okt. — V nadaljevanju prekinjenih partij 5. kola je Ing. Ročič-Delakova premagala Korbanovo, partija Čirovič — Osterc pa je bila ponovno prekinjena. Po 5. kolu in nadaljevanju prekinjenih partij se stanje na lestvici

POSlušnost otroka in njegova osebnost

V vzgojni praksi prihajamo vedno bolj do spoznanja, da se prav pod vplivom vzgoje oblikujejo važne osnove bodoče človekove osebnosti. Vendar smo na vsa ta dejstva čisto premalo pozorni in niso redki starši, ki se čutijo prizadeti, ako jim skuša kdo v njihovem vzgojnem svetovju: vendar praksa kaže, da je to pogosto potrebno. Oglejmo si vsaj na kratko problem poslušnosti in otrokove osebnosti.

Mnogi starši se zdaj uporno vztrajajo, da je naravno in prav,

da zahtevajo od otroka popolno poslušnost. V njihovih odnosih do otroka je vse polno diktiranja raznih zapovedi, ali pa še več prepovedi, tako da sčasoma otrok prav zaradi te pretiranosti zasvojači take odnose in se jim skuša, kjer le more, s silo upreti. Torej uspeh takega ravnanja staršev je najpogosteje negativen in krivdo izključno pripisujejo kljubovalni otroški naravi, ki je pravzaprav sploh ne pozna.

V vsakdanji praksi vidimo, da pa vendar drugi starši dosegajo

glede tega lepe, ali pa vsaj zadovoljive uspehe. Pa poglejmo, kako oni ravnavajo. Tudi pri njih ne gre mimo zapovedi in prepovedi, razlika je v tem, da skušajo določene, vendar ne vse zapovedi in prepovedi, otroku primerno motivirati. Izбира in način motiva je odvisen od konkretne situacije in vzgojenosti tistega otroka. Nekih dokončnih šablón v tem smislu ne moremo predpisati. Vendar bo koristno, da navedemo vsaj en primer, kako je nek oče motiviral svojo zahtevo.

»Poglej, Tonček, danes res ne moreš na igrišče — mama te nujno potrebuje, da ji pomagaš pri obesanju perila. — Če bo mamica preveč težko delala, nam bo še zbolela.«

Če otrok dojema, da imajo zapovedi in prepovedi nek smisel, bo znal tudi v drugih primerih pravilno ravnati.

Prav tako mi pametno reči otroku: »Pusti, to bom naredil sam, ti se tega niti lotiti ne znaš!« Starši, ki žele upoštevati otrokovo osebnost, bodo kaj podobnega drugače povedali: »Ti si še majhen, toda, če boš pazil, boš tudi to zmožel.« Seveda to velja za tista dela, ki so primerna za otrokovo psihofizično konstitucijo. In tako pride spontano do tega, da skuša že majhen otrok prav zaradi tega, da ga ne podcenjujejo, v marsičem pomagati svojim staršem.

P. S.

NEKAJ, KAR ZMERAJ VELJA

Lepo oblačen pomenj celoto, katere vsak posamezni del obleke igra v harmoniji oblačenja svojo vlogo. Nešteto žensk nam to pozabi in če pozabi samo na en del obleke, je že pokvarila učinek svojega oblačila, ki bi lahko bil prav lep, če bi ga urenila v harmonično celoto.

Naš model za popoldansko obleko

hoče biti lepo oblačena, ne sme biti na cesti razkrita. Pajčolani in mreže, ki se dobro ujemajo s poltjo, so pogosti spremljevalci lepih pričesk. Vendar je bolje, da jih imamo samo v te namene in ne skupaj s klobukom iz klobučevine za dopoldanske ure ali pa celo k športnim oblekam ali kostumom.

IN DRUGIH DROBNJARIJAH

Obutev in rokavice, torbica in nogavice zahtevajo prav tako preudarne izbire, če želimo, da bomo oblačene dobro. Najprimernejša obutev k športnim kostumom in oblekam za opravljanje službo so mokasini čevlji ali salonor s srednjjo peto, za svečaneje priložnosti bodisi popoldne ali zvečer pa salonor z visoko peto. Če se čevlji v barvi ujemajo s torbico, pomeni to posrečeno skladnost, medtem ko so lahko rokavice nevtarne barve prav tako kot nogavice. Lahko so rokavice tudi enake barve kot klobuk, druge pritrkline pa v klasični črni ali rjavi barvi. Kar se tiče nogavic, vam svetujemo, da ne nosite tenkih nogavic k športnim oblačilom in ne temnih k svetlim oblekam.

Nekaj pozornosti tem stvarim se bo vsaki ženski bogato poplačalo in zmeraj bo vesela svoje celotne pojave.

NAZADNJE SE O PRICESKI

K oblačenju sodi tudi pričeska. Pričeska čez dan naj bo čimbolj preprosta. Tudi pričeske za zvečer so zmeraj bolj naravne in preproste. Vendar pa je treba pričesko tudi skrbno izbrati, da ujememo pravo harmonijo z obrazom. Pri tem moramo upoštevati lase in leta. Razumljivo je, da se ženska, ki ima redke lase, ne bo česala tako, kot tista, ki ima goste in debele lase. Nekaj kratkih nasvetov: Ženska s podolgastim obrazom si bo dala napraviti košato pričesko; z okroglim nekoliko daljšo in z lahko položnimi kodri; ženska s kratkim vratom pa tako, da bo vrat prost; visoko čelo pa zakrijemo s majhnimi kodri. Nepravilni obraz zahteva prečo na strani in tudi pričeska naj ne bo simetrična. Nasprotno pa bodo podčrtane pravilne poteze obraza s prečko na sredini in gladko počesanimi lasmi.

Mehke roke

Če bi radi imele mehke roke, poskušajte sledeče. Cel krompir skuhajte, ga nato olupite in ga zmečkajte v rokah, 8 tem nato drgnite roke. Krompir naj bo vroč, kolikor morete vzdržati. Končno splaknite roke z mlačno vodo.

Vzmljenje zelenjave v zemeljski jami

Čprav pospravljamo zimsko zelenjavo v vrta odločimo kolikor časa se da, moramo biti pripravljani, da jo v slabem vremenu lahko hitro popravimo in vzmlimo. Že večkrat smo povedali, da moremo z uspehom vzmliti le nalašč za to vzgojeno in primerno dozorelo zelenjavo, kar to-ta je

jo pokrijemo približno tako kakor je prikazano na sliki. Kakšnih 15 do 20 cm nad vloženo zelenjavo položimo prek jame stare deske (krajnike), kole ali nekaj podobnega. Na ta strop nasujemo slamo, listja, koruzovino itd. do višine naslova, kjer in material ponovno pokrijemo z deskami, kole, vejami; v skrajnem primeru celo z zemljo. V tem primeru moramo računati s tem, da zemlja rada močno zmrzne in nam pozimi onemogoča dostop do zelenjavi. Tako vzmljenje je primerno zlasti za tiste, ki nimajo za to primerno kleti — Hren, črni koren in pastinak dobro prenašajo zimo in jih zato ni treba posebej vzmljevati. Sicer pa tudi z drugimi zelenjadnicami ne smemo hiteti, ker nekateri vrste kapusnice in vlačnih jenskih dneb najpogosteje, druge (popravljeni in kodrasti ohrovt) pa pod vplivom slane postojane celo boljše in slajše.

M. Ogorevc

Čokoladna torta

Spot je postalo hladno in kar prilagodi se bo, če bomo zakurili v štedilniku. Prava prilagoditev, da spot napravimo kakšno močnatno jed, ki jo potrebujemo zaradi tega, kar je treba zakuriti v štedilniku, ne pripravimo. Naj vam povemo poeni recept za čokoladno torto.

Pet dkg masla dobro umamo, dodamo 15 dkg sladkorja in rumenjaki, mešamo zmes tako dolgo, da se imo peni. Primesamo ji 15 dkg moka, 3 žlice mleka, pečilni prašek, sneg iz boljaka in 2 žlici kuhane prave kave. Torto pečemo v tortnem modelu. Ko je ohlajena, jo polijemo s čokoladnim ledom ali namakamo z marmelado, ne da bi jo prerezali.

Spesobna ljubovati več ali manj neugodni razmerja v prezimovališču. Če smo vzmljene zelenjave v kleti vli vzmljenje v preprosti zemeljski zasaitenem in suhim prostoru v bližini hiše. Širina jame naj ne preseže 1,50 m, dolžina pa je odvisna od možnosti, v ta namen izkopljemo 25 cm (eno lopalo) globoko korito in zmečemo zemljo na levo in desno stran

Skica za jama, v kateri bomo vzmlili zelenjavo

korita. Po končanem delu nasipa na obeh straneh nekoliko izobilijemo z vlaženo zelenjavo, nato pa pričnemo jami lahko prezimovati. V zemeljski zle, ohrovt, kolerabico, popravljeni in zimsko endivijo, medtem ko peso zasipnicah. Zgoraj našete zelenjavo tako, da so kapusnice do glave v presadilo, por in endivijo pa dobesedno rada gnija. Ko smo jama gopolnili,

prometnem odseku mesta Ljubljane imajo tudi sicer lepe nede, kako bi otroke obvarovali pred nevarnostjo prometa. Radi bi prirejali prireditve, včer bi bili otroci vozilki, pešci in prometniki. Take prireditve so bile do zdaj pri nas v Ljubljani samo spomladni ob »Dnevu pomladi«. V bodoče pa nameravajo napraviti več takih in podobnih sodelovanj z otroki in prometnimi milicijci, da bodo tako postali resnični prijatelji. V bodoče naj bi bile to nekake pionirske prometne šole, v katerih bi otroci

Ko boste pletle...

V pletenih oblačilih se boste vedno prijetno počutili, zlasti če so ličena štola. Lepo pletena bluza, pletenki priročni, dosti, ko boste v zadregi, tolašnje pleteno: tesno se prilagajajo telesu, ali so pa prav oblačno. Ohišje bomo zlasti pletle razne izrazite

športno puloverje in jopo. Vzvrčki so še vedno gladki, samo desne na desni strani, ali pa elastični vboidi. Razen enobarvnih pletenin bomo spet nosile tudi večbarvne, tudi leto nekoliko zapostavljale, postaja spet moderen sveda predvsem za športna oblačila. Kimono rokave nekoliko izpodrivajo raglan rokavi, globoko vstři rokavi se pa umikajo normalno vstavljenim. Posebna skrb pa jo posvečena delom okrog vratu, ovratniku in izrezu, ki so edini nekoliko bolj poudarjeni na sicer klasični krojenih pleteninah. Paš pa dobivajo vse večjo važnost pleteni ovratniki, kape, štola, šal, rokavice. Dobro se tudi uveljavljajo pletenine, kombinirane z blagom.

PERION

NE POZABITE ZA PRANJE FINIH TKANIN UPORABITI VEDNO IN EDINO LE 'PERION' PRAŠEK ZA FINO PRANJE

Puder — najstarejše lepotno sredstvo

Najstarejše in najbolj razširjeno. Toda le kaj vse so naše prednice uporabljale za puder. Jajčje lupine so drobile v prah in se s tem prahom pudrale. Za puder so uporabljale koruzno moko, zmeto kreda in podobne stvari.

V sedanjih časih izdelujejo puder iz raznih sredstev. V glavnem si prizadevajo, da bi bil količ kar najmanj škodljiv.

Današnje ženske, seveda le v mestu, uporabljajo puder posebno zvečer. Nekateri se pa pudrjajo tudi podnevi. Puder lahko izbirajo med več niansami, pač glede na barvo polti. Lahki puder uporabljamo za suho kožo, srednjega za mastno, težki puder pa uporabljamo samo po zdravnikovem navodilu.

Dobro umit obraz si je treba temeljito napudrati. Po nekaj minutah pa zbršimo z vato odvečnega. Mastno rdečilo je treba nanesti na obraz pred pudranjem, suho pa po pudranju.

Zmerno pudranje ni škodljivo.

Mali pešci med drvečimi vozili

Otroci so vse prepogosti povzročitelji prometnih nesreč, ker jih nismo naučili previdnosti

opravili zaključne izpite, najboljši pa bi dobili odlikovanja. Vendar pa vsa ta tega ne bodo mogli uresničiti samo prometniki, če ne bodo pri tem sodelovali tudi tovarilni in Društva prijateljev mladine, Ljudske tehniko in seveda tudi vzgojitelji. V šolah naj bi otroke poučevali o tem, kako je treba hoditi po cestah, otroci bi morali poznati prometne znake, da bi se znali gibati po ulicah. To bo vsak dan bolj važno, saj promet po naših cestah raste.

Statistika nesreč devetih mesecev letosnjega leta kaže takele številke: V Sloveniji je bilo do meseca oktobra 899 prometnih nesreč, pri teh nesrečah so bili v 87 primerih prizadeti otroci in jih je zaradi poškodb umrlo 16; 34 je bilo hudo poškodovanih (pretes možgan, razni zlomi in druge hujše poškodbe), in le v 27 primerih so bili otroci laže poškodovani. Samo na področju glavnega mesta Ljubljane pa je bilo v tem času 287 prometnih nesreč, ki so jih v 33 primerih zakrivilli pešci, med njimi 17 otrok. V Ljubljani je umrl zaradi poškodb 1 otrok, 17 jih je bilo hujše poškodovanih, vsi drugi primeri pa so bili lažji. Na prometnem odseku pravijo, da je zaradi otrok najbrž še več nesreč, ki pa so lažje, in tudi zato, pri njih niso registrirane. Statistika je torej pokazala, da so več kot polovico nesreč zakrivilli pešci-otroci.

Otroci povzročajo prometne nesreče zaradi tega, ker se čisto igrajo na prometnih ulicah, brejajo žogo, tekajo po cestah, ko se love, se kiljejo čez ceste in se ne ozro na levo in desno, ko ceste prečkajo. Zaradi presemnosti se otroci kaj radi obešajo na vozila, zlasti še če se hočejo pred svojimi vrstniki pokazati, kaj znajo in bi s tem radi izpričali svoje junaštvo. Pozimi je veliko nesreč zaradi sankanja in smučanja po cestah. Statistika je tudi pokazala, da je bilo največ ponesrečenih otrok od 3 do 9 let. Pri nesrečah čisto krivimo voznike vozil. Vendar pa v vseh primerih niso krivi vozniki, če se mu kar namkne in vso kolico znajde otrok, ki je pritekel na cesto po žogo, razen tega pa je morda vozniku še odpovedala zavora. Zato bomo samo z objestransko previdnostjo, s pre-

O POKRIVALU

Obleka zahteva izbranih pripadajočih drobnarij, med katere otovo pride prvi na vrsto klobuk, oziroma pokrivalo. Čeprav smo se pri nas navadile biti razkriti, zlasti poleti, je nedvomno učinek lepega oblačila v skrbno izbranim pokrivalu. Z njim prenovimo videz oblačila in le-ta daje ženski možnost, da celo spremeni svojo obleko, ne da bi jo v resnici spreminjala. Tako je treba na primer k popoldanski obleki pokriti zvečer le ustrezno pokrivalo ma drugačna. Klobuk kratka po- in že je pojava v celoti popolno-

Samo šoferjeva prisebnost ga je rešila

prometnimi organi. V Mostah je brezvestni šofer podri starčka, ni pa ustavlil vozila, ampak je zdrvel naprej, misleč, da bo usel roki pravice. Moščanski otroci so se znašli, kar je redek primer pri starejših. Zapisali so si številko vozila in takoj obvestili prometnike o nesreči. Poiskrbeli so tudi, da so starčka takoj prepeljali v bolnišnico. In takega sodelovanja si prometniki želijo. Ali ne bi moščanski otroci zaslužili javne pohvale v šoli?

Zdaj pa še nekaj o starejših otrocih, to je ljubljanska mladina. Prav med njo najdemo največ ne-discipliniranih pešcev, po cestah hodijo v gružah, v gružah se postavljajo na sredo ceste, kjer se pogovarja, in se ne umakne, čeprav jo vozač opozarja s trobiljenjem; tudi s pločnika se ne umakne, čeprav se vanj zaletavajo mimoidoči. V glavnem bi od nje zahtevali nekoliko več discipline in tudi oljke, ko na pločnikih srečuje starejše ljudi.

Kaj naj jedo slabokrvni

Slabokrvnosti poznamo več vrst. Ena najpogostejših in najbolj razširjenih je tista, ki nastane zaradi nezadostne in nepravilne hrane, ko v organizmu ne pride dovolj beljakovin in železa. Slabokrvnost je bolezen vseh časov in obeh spolov. Pogostejša pa je pri mladini in ženskah, zlasti nosečih. Slabokrvni človek je bled, utrujen, apatičen, brez polta, njegova delovna sposobnost je majhna.

Če hočemo preprečiti slabokrvnost, ki nastane zaradi nepravilne prehrane, morajo biti vsakdanji obroki raznovrstni, v njih mora biti dovolj z železom bogatih živil, ker normalna in raznovrstna hrana navadno zadosti človekovi potrebi po železu. V človeškem organizmu je 3 do 5 gramov železa. Od te količine so štiri petine v krvi, ena petina pa je za rezervo. Človek potrebuje dnevno nekaj 10 miligramov železa, nosečice in doječe žene ter rekonvalescenti pa 15 do 20 ali še več miligramov. Ženske potrebujejo v hrani več železa, ker ga izgube ob meni 15 do 25 miligramov, noseča žena pa ga porabi v devetih mesecih nad 600 miligramov za otroka. Pri lahkih anemijah se stanje hitro zboljša, če je človek malo več mesa, zlasti drobovja, pa tudi sadja, lečnikov, orehovi in mandeljnov, seveda če ni drugih ovir, ki otežkočajo nastajanje rdečih krvnih teles. Pri hujših anemijah mora dobiti organizem več praženih jeter (najmanj dva- do trikrat tedensko), in sicer 400 do 500 gramov v 5 obrokih. Jetera lahko tudi surova zmeljemo in pripravimo iz njih toplo juho ali razne vrste pireje oziroma paštete, s katero namaržemo kruh in jemo jetera s slaščicami, medom ali maslom.

Dieta z večjimi količinami beljakovin (nad pol kilograma čiste mesa brez kosti dnevno, kar da kakih 100 gr beljakovin) je zlasti priporočljiva za slabokrvne rekonvalescenti in za ljudi, ki okrevajo po nevarnih nalezljivih boleznih in tuberkulozi.

V mleku je zelo malo železa in zato so dojenčki, ki dolgo uživajo izključno materino mleko, bledi in slabokrvni. Dojenčku je treba dajati tudi nekaj druge hrane. Ze od petega do šestega meseca mu moramo dajati včas tudi mesni sok, rumenjaki, špina-

mora obsegati naslednja živila: za zajtrk mleko, poln kruh, jajca in sadje, za kosilo jeter, prikuho iz zrnatega sočivja, špinačo, gobbe, korenje, sir, orehe, lešnike ali mandeljne, za večerje isto kakor za kosilo, samo da lahko meso zamenjamo z jajci. Dr. M. V. M.

Obleka, kombinirana s pletenjem, zraven lahko nosimo jopico iz enakega blaga. Kroj za jopo izbirate med obema modeloma

čo v pireju in druga z železom bogata živila. Organizem najbolje uporablja železo neposredno iz hrane, manj pa, če ga dobiva v obliki zdravila. Zato jemljemo zdravila, v katerih je železo, skupaj z jedjo.

Z železom bogata živila so: jetera (11 do 15 miligramov), možgani (7,5), rumenjaki (9), meso (5), leča (8,6), fižol (7), grah, črn kruh, lešniki, mandeljni, špinača (3,6) in sir. Malo železa, manj od 1 miligram na 100 gramov, je v beli moki, koruzi, rižu, kostanju, breskvah, češnjah, grozdju, paradižnikih, zelju, čebuli, pesi, krompirju, mleku in maslu.

Jedilni list slabokrvnih ljudi

Gospodinj, menze, restavracije, bolnišnice!

Zbirajte kosti in jih oddajte naši najbližji odkupni postaji, ki jih od 1. oktobra dalje prevzema po zvišanih cenah, in sicer po 12, 14 in 16 din.

ODPAD

Ljubljana

DNEVNE NOVICE

Mednarodni muzejski teden od 3. do 10. oktobra 1954. Dolenjski muzej, Ljubljana...

Pianist Anton Soler iz Buenos Aires koncertira jutri ob 20.15 v Filharmoniji. Koncert je za medri abonma...

RADIO LJUBLJANA

Sporod za nedeljo, 10. oktobra. Poročila: 6.05, 7.00, 12.30, 15.00, 19.00 in 22.00.

6.00-8.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni sporod) vmes ob 6.30 Pregled tiska...

GLEDALIŠČA

DRAMA - LJUBLJANA

Cetrtek, 14. oktobra ob 20: Rostand: 'Cyrano de Bergerac'. Premiera. Izven. - Otvoritev dramske sezone.

Gluhim pomagajte, če kupite tablico VI. kola Zveze gluhih Jugoslavije

OPERA

Nedelja, 10. oktobra ob 19.30: Puccini: 'Madame Butterfly'. Izven in za podeljele.

Ponedeljek, 11. oktobra: Zaprt. Torek, 12. oktobra: Zaprt. Sreda, 13. oktobra ob 19.30: Musorgski: 'Sorochinski sejema'. Premiera. Izven.

Cetrtek, 14. oktobra ob 19.30: Hristič: 'Ohridska legenda'. Balet. Abonma red D.

Petek, 15. oktobra ob 19: Rossini: 'Seviljski brivci'. - Zaključena predstava za gimnazijo Kamnik.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Nedelja, 10. oktobra ob 18: Mira Mihalič: 'Zlata oktobra'. Izven. Popoldanska predstava.

Ob 20: Tennessee Williams: 'Steklena menažerija'. Izven.

Torek, 12. oktobra ob 18: I. Cankar: 'F. Smerdu'. 'Martin Kačur'. Red Torex popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sreda, 13. oktobra ob 20: Tennessee Williams: 'Steklena menažerija'. Zaključena predstava za LMS.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Nedelja, 10. oktobra ob 18: J. Spicar-M. Pišl: 'Naj bo stara al' pa mlada. Spevoigra. - Popoldanska predstava.

Ob 20: J. Spicar-M. Pišl: 'Naj bo stara al' pa mlada. Spevoigra. - Večerna predstava.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Ročne lutke

Nedelja, 10. oktobra ob 9: Gostovanje v Srednji Bistrici; ob 11: Gostovanje v Beltincih; ob 15 in 17: Gostovanje v Murski Soboti.

Ponedeljek, 11. oktobra ob 9: Gostovanje v Salovcih; ob 11.30: Gostovanje v Križevcih; ob 15: Gostovanje v Mošanjcih.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Nedelja, 10. oktobra ob 18: H. Tiemeyer: 'Mladost pred sodiščem'. Izven in za podeljele.

Torek, 12. oktobra ob 18: H. Tiemeyer: 'Mladost pred sodiščem'. Zaključena predstava za tovarno Iskra - Kranj.

Cetrtek, 14. oktobra ob 20: S. Howard: 'Pokojni Christopher Bean', komedija v treh dejanjih. Premiera. Red premierski in izven.

Sobota, 16. oktobra ob 20: H. Tiemeyer: 'Mladost pred sodiščem'. Gostovanje v Skofiji Loki.

Nedelja, 17. oktobra ob 18: S. Howard: 'Pokojni Christopher Bean'. Komedija v treh dejanjih. Izven in za podeljele.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Nedelja, 10. oktobra ob 15.30: Ugo Betti: 'Zločin na Kožjem otoku'. Abonma red Nedelja in Izven.

FILATELIJA

Ali je vinjeta za Teden otroka poštna znamka ali ni?

Težavno je izrekatl neumetniku sodbo oziroma oceno o takem grafičnem izdelku, kakršen se je pojavil v obliki etikete za letošnji Teden otroka...

pojasnilo besedilo v cirilici na trimilimetrskem zaobljenem okvirju okrog slike 'Dečija nedelja - Beograd 4.-11. X. 1954' z začetcnicami 'F. N. R. J.' na podbradniku in številko 2 v zgornjem delu vinjete, ne bi vedeli, za kaj gre. Naša kulturna javnost se zgraža nad tem izdelkom...

Po uredbi Zveznega izvršnega sveta z dne 28. septembra 1954 o plačevanju prispevka za zaščito otrok je treba plačati v Teden otroka od 4. do 11. oktobra t. l. poleg predpisane zbiranja za poštne pošiljke še poseben prispevek za otroško zaščito. V ta namen služi kot potrdilo posebna vinjeta, katero je treba nalepiti poleg rednih poštne znamk na poštne pošiljke. To vinjeto opremljajo poštne uradi z datumskim pečatom kakor vse ostale znamke, razen ako jih kdo od pošte ne prekrži s svinčnikom. V tem primeru, ko dobi vinjeta poštne pečat, zavzame funkcijo poštne znamke in jo je zato treba smatrati kot znamko. Vinjeta je velikosti 30 x 30 mm, zobarjen 18 x 18 in nima nitne oblike taknega koluta. Slika na vinjeti predstavlja nekaj, kar naj bi po smislu predstavljalo otroško glavo, v resnici pa predstavlja izrazno potezo starega diplomata. Ako nam ne bi

Natečaj za štipendije Sveta za prosveto in kulturo LRS

Svet za prosveto in kulturo LRS razpisuje dve eno-, dve dvo- in dve tro-mesečni štipendiji za strokovno izpopolnjevanje v tujini v letu 1955. Štipendije znašajo mesečno od 32.000 do 35.000 deviznih dinarjev, stroške za potni list in vožnjo krijejo štipendisti.

Pravico udeležiti se natečaja imajo predavatelji na visokih šolah in akademijah, znanstveni in strokovni delavci na drugih ustanovah ter aktivni delavci na raznih področjih kulture in prosvete, ki želijo dokončati določeno raziskovalno delo ali pridobiti višjo specializacijo v stroki in ki so izčrpali že vse možnosti specializacije v FLIR.

Prošnja naj vsebuje: mesto zaposlitve in stalno bivališče; poročilo o znanstvenem ali drugem strokovnem uveljavljanju; namen študija v tujini in delovni načrt; mesto oziroma ustanovo, kjer kandidat želi študirati; izjavo kandidata o znanju tujega jezika; poročilo o tem, ali je kandidat že bil v študijske svrhe v tujini; koliko časa želi kandidat prebiti v tuzemstvu in v katerem roku; potrdilo o pristanku ustanove, kjer je kandidat namenjen oziroma pripočilo strokovnega društva.

Pravilno kolokovane prošnje je treba vložiti do 1. decembra 1954 pri Svetu za prosveto in kulturo LRS, Ljubljana, Zupančičeva 3.

Razpis služb

Rektorat Akademije za glasbo v Ljubljani razpisuje za III. oddelke: mesto docenta ali izrednega profesorja za glavni predmet klavir. Prošnje s potrebnimi prilogi naj je treba vložiti na rektoratu, Gosposka ul. 8. Rok je 14 dni po objavi v Uradnem listu LRS.

DROBNI OGLASI

STROJ. KLJUČAVNICARJE za dela na rezkalnih in skobelnih strojih, strugarje in elektrovarilca sprejem podjetje 'Zičnica', Ljubljana, Tržaška cesta 69. Nastop službe takoj. Plača po dogovoru. 3399

PROSTORE ZA GARAZO, po možnosti za 6 kamionov, v bližini klavnice, iščemo. Ponudbe: Tovarna mesnih izdelkov, Ljubljana.

AVTOMOBIL PAKCARD-Ford (zaprt kakor Wilis), petdesetih ali za 500 kg tovora, prodamo ali zamenjamo za Opel, Topolino ali drug manjši avto. Kupimo ali vzamemo v najem manjši avto. Ponudbe na 'Hartija', trgovsko podjetje na debelo, Novi Sad, Dunavska 10.

HISO v strogem središču Splita prodam. V njej je trgovina dvojne poslovne namene in v III. nadstropju majhno stanovanje, zelo primerno za kakršnekoli industrijski predmet. Trgovsko središče. Informacije v upravi 'Ljudske pravice'. 3395

ZAMENJAM dvosobno stanovanje v centru za dvosobno. V poštev pride Šiška, Sentvid, Bežigrad, Ježica. Našlov v upravi 'Ljudske pravice' PREKLIC, Lebar Alojz, Zvezarna Jesenice, preklucujem in obžalujem besede, ki sem jih izrekel o Kos Martji s Planine in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. J 54

OTROSKI VOZIČEK, globok, dobro ohranjen, in otroško kolaro na kolesih, obe z vložkom, prodam za 6000 din. - Vrečar, Gosposka ulica 6.

KANARČKE, glasne pevce (čivkarje), prodam. Velika izbira od 350 din dalje. Gradišče 7-III. 1548

MOSKO KOLO, v dobrem stanju - prodam. - Tavčarjeva 5-I, levo. Ljubljana. 1526

GOSPODARSKO POSLOPJE, primerne za velika skladišča ali delavnice v večjem obsegu, z vrtnimi, stavbnimi parcelami, ob prometni cesti, ugodna prodaja. Ponudbe v upravo 'Ljudske pravice' pod 3413.

TRISOBNO STANOVANJE, komfortno, v Ptuj, zamenjam z dvosobnim komfortnim stanovanjem v Ljubljani. Ponudbe v upravo 'LP' pod 'Lahko na periferiji'. 5386

Združenje jugoslovanskih podjetij za PROIZVODNJO IN PREDELAVO NAFTE IN PLINA BEOGRAD Knez Mihailova 1 (mednastr.) razpisuje natečaj za sprejem v službo

EKONOMISTA s potrebnimi kvalifikacijami, ki bi delal na problematiki ekonomske industrije nafte. Rok za vlaganje prošenj je do 20. oktobra 1954. Plača po sporazumu. B-154

VESTI Z TRBOVELJ Na gospodinjinski šoli v Trboveljah se začne 11. oktobra krojno-šiviljski tečaj, ki bo trajal tri mesece. Pouk bo dvakrat na teden od 17.30 do 21.

VESTI Z JESENIC MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE (Predsezona) Nedelja, 10. oktobra ob 14: Shakespeare: 'Othello'. Režija in scena: Bojan Cebulj. Predprodaja vstopnic na dan predstave od 10-12 in dve uri pred predstavo. Zveze z vlaki ugodne.

RAZPIS ABONMAJA Mestno gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

RAZPIS Mesto gledališče Jesenice razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma: red premierski in red I za 8 gledaliških predstav. Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane: 1. prostor 360 din, 2. prostor 238 din in 3. prostor 216 din. Prijave sprejema uprava gledališča vsak dan od 8-12 in 17-18, do vključno 20. novembra letos.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »ŠIŠKA«

Angleški film »Ugrabljen«

Tednik »Aljaska«. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 9-11 15 dalje.

KINO »UNION«: Mehški film: »Vedno tvoja«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 matineja amer. barvnega filma: »Venecianski tate«.

KINO »KOMUNA«: Ameriški film: »Pregnanci iz Poker Flata«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. - Ob 10.30 matineja amer. barvnega filma: »Venecianski tate«.

KINO »SLOGA«: Jugosl. film: »Stojan Mutikaša«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 matineja istega filma.

Prodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 9-11 in od 15 dalje.

KINO »SOCA«: Italijanski film: »De-kleta španskega trga«. Tednik. - Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 15 dalje.

KINO »GUNCLE«: Ameriški film: »Skrivnostna cesta«. Tednik. Predstavi ob 17 in 19. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »LITOSTROJ«: Italijanski film: »Krivostna soba«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave. Danes zadnjič.

JESENICE: »RADIO«: Angleški film: »Veseli Normani«. Predstave ob 16, 18 in 20. Dopoldne ob 10 matineja po znižanih cenah. - »PLAYA«: Ameriški barvni film: »Lidija Bailey«. Predstave ob 16, 18 in 20. Dopoldne ob 10 matineja po znižanih cenah.

KOROŠKA BELA: Ameriški film: »Afera na Trinidadu«. Predstavi ob 17 in 19.

CELJE: »UNION«: Ameriški film: »Najlepša leta našega življenja«. Predstave ob 16, 18 in 20. - »DOMC«: Francoski film »Trenutek resnice«. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.

KRANJ: »STORZIC«: Ameriški barvni film: »V vrtincu«. Predstava ob 15. Ob 19 in 21 ameriški film »Borec in tednik. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Ob 10 matineja ameriškega filma: »Borec«. - »SVOBODA«: Ameriški barvni film: »V vrtincu«. Obred tednika. Predstavi ob 14 in 15. Ob 9 matineja ameriškega filma: »Borec«.

PTUJ: Ameriški barvni film: »Afrška kraljica«.

KINO »TRIGLAV«

Angleški film »Ugrabljen«

V glavnih vlogah te psihološke drame nastopajo Dirk Bogarde, Jon Whiteley in Elisabeth Sellars. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10-11 in od 15 dalje.

TOVARNA IGEL V KOBARIDU

razpisuje mesto računovodje

z najmanj 5-letno prakso v računovodstvu

Plača po tarifnem pravilniku

Nujne ponudbe z opisom dosedanje zaposlitve pošljite na gornji naslov

TISKARNA »NOVA MAKEDONIJA«, SKOPLJE

potrebuje Diesel agregat

JAKOSTI 100-150 kVA, 380/220 V, 50 Hz

Ponudbe s podrobnim opisom in prodajnimi pogoji pošljite na gornji naslov

Tovarna laboratorijskega stekla »Boris Kidrič«

PULJ razpisuje natečaj

za sprejem strokovnega osebja za Tovarno laboratorijskega stekla, in sicer:

mojstra steklarja, steklarskih pomočnikov za delo v oddelku steklarne, in steklopihačev za delo v oddelku za steklopihaštvo

Plača po tarifnem pravilniku z morebitnimi dodatki za poučevanje kadrov.

Stanovanja v Pulju zagotovljena.

Pismene ponudbe je treba vložiti najpozneje do dne 30. oktobra 1954 na naslov:

TOVARNA LABORATORIJSKEGA STEKLA »BORIS KIDRIČ« - PULJ

V prošnji je treba poleg osebnih podatkov navesti stopnjo kvalifikacije, delovni staž, zadnje zaposlitve in ali ima prosilec urejeno vojaško obveznost, kakor tudi, s katerim dnem lahko začne delati.

PODJETJE »PRUGA«

odkupi hrastove in bukove prage

kakor tudi kretniški in mostovni les

ZIMSKE SECNJE 1954/55, VSEH DOLŽIN IN PREMIEROV

Naprošeni so vsi proizvajalci; kmetijske in delovne zadruge, gozdna gospodarska, lesni kombinati in drugi, da dostavijo pismene ali ustne ponudbe na naslov: PODJETJE »PRUGA«, BEOGRAD, Knez Mihailova ulica 50, tel. 25-716, 26-534 in 26-495.

B-159

RAZPIS

delovnih mest pri Mestni hranilnici ljubljanski

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA, Čopova 3, razpisuje naslednja delovna mesta:

- MESTO ŠEFA ANALITSKO-OPERATIVNEGA ODDELKA**
Pogoji: ekonomist s prakso v bančnih oz. finančnih poslih. Plača po Pravilniku o nazivih in plačah uslužbencev komunalnih bank in hranilnic (Ur. list FLRJ št. 27/54), dopolnilna plača ter položajni dodatek.
- MESTO ŠEFA ZAVODA ZA POSPEŠEVANJE HRANILNIŠTVA** (Povezava z že obstoječimi hranilnicami in ljudskimi odbori za ustanavljanje novih hranilnic). — Pogoji: ekonomist s prakso v bančnih oz. finančnih poslih. Plača po Pravilniku, dopolnilna plača ter položajni dodatek.
- MESTO REFERENTA ZA KREDITNI SKLAD ZA GRADNJO STANOVANJ**. Pogoji: ekonomska srednja šola s prakso v bančnih oz. finančnih poslih. Plača po Pravilniku ter dopolnilna plača.
- MESTO LIKVIDATORJA V KREDITNEM ODDELKU**. Pogoji: ekonomska srednja šola ali gimnazija z višjim tečajnim izpitom, praksa zaželeno. Plača po Pravilniku ter dopolnilna plača.
- MESTA KONTISTOV V RAČUNOVODSTVU**. Pogoji: ekonomska srednja šola ali gimnazija z višjim tečajnim izpitom. Praksa zaželeno. Plača po Pravilniku ter dopolnilna plača.
- MESTO BLAGAJNIKA**. Pogoji: popolna srednja šola s prakso v blagajniških poslih. Plača po Pravilniku ter dopolnilna plača.
- MESTO REFERENTA ZA EKONOMAT IN ARHIV**. Pogoji: popolna srednja šola. Plača po Pravilniku ter dopolnilna plača.
- MESTO STROJEPISKE I. RAZREDA**. Pogoji: nižja srednja šola ter popolno obvladavanje strojepisja in slovenjega pravopisa; znanje stenografije zaželeno. Plača po Pravilniku ter dopolnilna plača.

Prošnje z življenjepisom, dokazili dosedanje prakse ter referencami pošljite do 18. oktobra 1954 na naslov:

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA, Čopova 3

PRODAMO

velik hotelski štedilnik z 8 pečicami

v dobrem stanju in po ugodni ceni.

Pojasnila daje Zagrebški električni tramvaj, komercialni oddelek, Zagreb, Rade Končara ulica 239, tel. 24-448

Z-66

TOVARNA VIJAKOV V KNINU

sprejme s pomočjo natečaja

šefa računovodstva

s končano fakulteto ali dolgoletno prakso v knjigovodski stroki

inženirja-tehnologa

za šefa laboratorija in kontrole

kalilca

z dolgoletnimi izkušnjami pri kaljenju orodja

brusača

tri visokokvalificirane orodjarje

Komfortno stanovanje v novih stavbah zagotovljeno. Plača po sporazumu.

3402

ZVEZA DRUŠTEV PRIJATELJEV OTROK LR SRBIJE

razpisuje

književni natečaj

za povest, pravljico, pesem in prevode iz sodobne svetovne otroške književnosti

Nagrajena dela bodo objavljena v mladinskih listih »Pionir« in »Poletarac«.

Pogoji natečaja:

- Izbira motiva svobodna.
- Dela naj bodo primerna za mladino od 4. do 8. leta — za »Poletarac« ali od 8. do 14. leta — za »Pionirja«.
- Originalne in prevedene povesti in pravljice lahko obsegajo od 1 do 5 tipkanih strani s presledkom, pesmi pa do 50 stihov.
- Ze objavljena dela, bodisi originalna ali v prevodu, ne pridejo v poštev. — Obenem s prevodom je treba dostaviti prepis originala povesti, pravljice ali pesmi z označbo naslova knjige ali časopisa, založnika, kraja in leta izdaje, ker bo z oceno upoštevana i izbira dela i vrednost prevoda.
- Dela je treba najkasneje do 1. januarja 1955 dostaviti založniškemu podjetju »Dečja štampa«, Beograd, Ulica proletarskih brigada 8-II, pošt. predal 188, in na kuverti označiti »za natečaj«.
- Dela morajo biti podpisana s šifro.
- Izid natečaja s šiframi bo objavljen do 1. februarja 1955, ko bodo avtorji pozvani, da pošljejo svoja imena in kopije del. Pisci, ki niso splošno znani književni delavci, naj obenem dostavijo tudi svoje glavne življenjepisne podatke.
- V ocenjevalni komisiji so: Oto Bihalji-Merin, Desanka Maksimović, Tanasije Mladenović, Olga Timotijević in Risto Tošović.

Določene so naslednje nagrade:

I. ORIGINALNA DELA: za povest ali pravljico: prva nagrada 50.000 din, dve drugi nagradi po 25.000 din, štiri tretje nagrade po 15.000 din; za pesem: prva nagrada 25.000 din, dve drugi po 15.000 din, štiri tretje po 10.000 din.

II. PREVODI: za povest ali pravljico: prva nagrada 15.000 din, druga nagrada 10.000 din, tretja nagrada 8000 din; za pesem: prva nagrada 20.000 din, druga nagrada 10.000 din, tretja nagrada 8000 din.

Nenagrajena dela, ki bodo prišla v poštev za tisk, kakor tudi nagrajena, bodo honorirana po uredbi.

Rokopisi se ne vračajo.

B-160

II. javna licitacija

VOJNA POSTA 7250/27, ZAGREB, bo imela v svojih prostorih II. javno licitacijo za:

1. 12 STANOVANJ V VIPAVI, LR SLOVENIJA

dne 27. oktobra 1954 ob 12. uri.

Predračunska vsota 36.000.000 din. — Rok dozidave 31. decembra 1955.

2. STANOVANJSKI OBJEKT V MAKANČEVI ULICI V ZAGREBU, LR HRVATSKA

dne 23. oktobra 1954 ob 9. uri.

Predračunska vsota 30.000.000 din. — Rok dozidave 31. decembra 1955.

Elaborati se lahko na pismeno zahtevo dvignejo v prostorih V. P. 7250/27, Zagreb, Stančićeva ulica 6-II, soba 32, kjer se dobe tudi ostale informacije v zvezi z licitacijo.

Pravico licitiranja imajo vsa registrirana gradbena podjetja. — Vsako podjetje, ki licitira, ima do investitorja 20 dni obveznosti.

Ponudbe z vsemi prilogami sprejema licitacijska komisija podpisane Vojne pošte do imenovanega dne in ure.

Iz pisarne V. P. 7250/27
Zagreb

Oglašujte v »Ljudski pravici«!

Tovarna sulfatne celuloze in natron papirja

v gradnji v MAGLAJU

sprejme

INŽENIRJA GOZDARSTVA ali AGRONOMIJE, ARHITEKTA ali ARHITEKTINJO VEČ KEMIJSKIH TEHNIKOV VEČ TURBINSKIH STROJNIKOV VODOVODNEGA INSTALATERJA

Plača po dogovoru. Stanovanje zagotovljeno. Pismene ponudbe z navedbo kvalifikacije in dosedanje prakse je treba poslati upravi tovarne

3319

Delovni kolektiv

TOVARNE DUŠIKOVIH SPOJIN, GORAŽDE

se zahvaljuje vsem gospodarskim, političnim in drugim voditeljem in vodstvom, ustanovam in gospodarskim organizacijam ter posameznikom — sodelavcem in prijateljem za čestitke ob začetku poskusnega obratovanja tovarne

Delovni kolektiv uporablja to priložnost, da ponovno poudari zasluge in izreče priznanje vsem tistim, ki so prispevali svoj delež k izgradnji te naše nove, moderne tovarne.

Posebno se želi še enkrat zahvaliti GP »Graditelj« iz Sarajeva, ki je opravilo največja in najtežja gradbena dela, VGP »Istra« iz Goražda, ki je izvršilo zaključna dela, od katerih je bil odvisen pravočasen začetek obratovanja tovarne, nadalje gradbenima podjetjema »Nizkogradnje« in »Asfalt« iz Sarajeva.

Za pomoč se zahvaljuje naslednjim podjetjem in institutom: podjetju »Goša« iz Smederevske Palanke, Beograjskemu ključavničarsko-kleparškemu podjetju, »Izolirki«, Ljubljana, podjetju »Petar Bišup Veno«, Zagreb, podjetju »Vatrotehna«, Zagreb, Institutu »Boris Kidrič«, Vinča, Tovarni vagonov, Rankovičevo, Zavodu za raziskavo materiala, Ljubljana, in podjetjem: »Pionir«, Beograd, »Brača Kavurič«, Zagreb, Mestnemu elektrotehničnemu podjetju Beograd, »Elektrosignal«, Ljubljana, »Elektrotrojekt«, Sarajevo, »Granitu«, Višegrad, in vrsti drugih industrijskih, uslužnostnih in trgovskih podjetij.

Kot zgled tovariške pomoči in razumevanja pri usposabljanju delovnih moči za tovarno omenja naslednja podjetja: »Zorka«, Sabac, »Soda«, Lukavac, Tovarna dušika, Ruše, Zelezarna Zenica, »Rade Končar«, Zagreb, »Prva iskra«, Barič, »Iskra«, Kranj, Koksarna Lukavac, Termoelektrarna Banovići. Posebej se zahvaljuje Mednarodni organizaciji dela za podeljene štipendije za specializacijo delavcev v tujini.

Poudarja dragoceno pomoč uvoznega podjetja »Invest-Import«, Beograd, in podjetja »Interšped«, Sarajevo, ter se jima zahvaljuje za dobro opravljene naloge in pripravljenost, ob vsaki priložnosti nuditi tovarni potrebno pomoč pri uvozu in transportu opreme.

Prav tako se zahvaljuje Jugoslovanskim državnim železnicam za skrb in trud pri prevozu in prekladanju materiala in opreme za tovarno, kar je brezhibno funkcioniralo.

OBVEŠČA VSE SVOJE SODELAVCE, POSLOVNE IN DRUGE PRIJATELJE, DA SO PRVE TONE TEHNIČNEGA AMON-NITRATA ŽE IZDELANE IN DA BO DO 15. OKTOBRA STEKLA TUDI PRVA KONCENTRIRANA DUŠIKOVA KISLINA, KI BOSTA KOT POSKUSNA PROIZVODA POSLANA POTROŠNIKOM V OCENO

Za izpopolnitev delovnih mest v tovarni potrebuje

zdravnika splošne prakse dva strojna inženirja fizika

več tehnikov, kemikov, strojnikov, električarjev, poslovođij-kemikov, visokokvalificiranih delavcev raznih strok in starejših laborantov

Delovni in plačilni pogoji ugodni. Stanovanja zagotovljena v novih poslopih. Vsa pojasnila daje DIREKCIJA TOVARNE DUŠIKOVIH SPOJIN, GORAŽDE

Svečanost ob 35-letnici ustanovitve SKOJ

V Filharmonični dvorani v Ljubljani je bila sinoči uspela slavnostna akademija

Ljubljana, 9. okt. — S promenadnim koncertom litostrojske mladinske godbe danes popoldne pred Narodnim domom v Ljubljani so se začele slovesnosti na čast 35-letnice ustanovitve organizacije SKOJ. Zvečer ob 7. uri se je nato mladinska godba napotila na Trg herojev, kjer je bila napovedana spominska svečanost pred grobnico herojev. Ko se je zbralo več sto mladincev, tovarniške in šolske mladine, je slovesnost začel Tine Remškar, sekretar CK LMS, ki je po kratkem nagovoru, posvečenem mladinskim vzornikom, mladim borcem, ki so padli za osvoboditev domovine in narodnim herojem in mladinskih vrst, položil venec na

grobnico herojev. Po slovesnosti na Trgu herojev so se mladinci na čelu z litostrojsko godbo napotili v dvorano Slovenske filharmonije na Trgu revolucije, kjer se je tik pred 8. uro začela zelo uspela svečana akademija. V prvi točki je nastopil ženski zbor X. gimnazije oziroma zavoda za glasbeno vzgojo, ki je zapel partizansko pesem »Komandant Stane«. Nato je spregovoril Stane Markič, član predsedstva LMS. Orisal je razvoj organizacije SKOJ od njene ustanovitve leta 1919, prek mračnih dni »Obznane« in monarhistične diktature leta 1929, pa nato prešel na dobo, ko je tovariš Tito kot sekretar

CK KPJ razveljavil sklep o razpustitvi SKOJ in napravil konec frakcijskim bojem znotraj Partije. Kot najbolj uspele akcije SKOJ pred minulo vojno je omenil delavnice za delavsko mladino, odhod mnogih slovencev v Španijo itd. Posebno natanko je omenil vlogo SKOJ med vojno, ko je le-ta združil pod osvobodilno zastavo več desetstoseč mladih delavcev in študentov. Na koncu, ko je omenil še vlogo SKOJ v organiziranju mladinskih brigad, ki so gradile tisoče km železnice in ceste, je tov. Markič ugotovil, zakaj je organizacija SKOJ lahko izvrševala svoje naloge in žela med našo mladino takšno popularnost. Predvsem zato, ker se je borila za interese mladine, za njene politične pravice, za mir in blaginjo domovine ter mladega rodu. Zmagovala pa je tudi zato, ker je prejela polno pomoč KPJ.

Po govoru tov. Markiča so bile na sporedu točke kulturnega programa, ki so ga izvajali nekateri solisti in že omenjeni ženski zbor X. gimnazije. Poudariti je treba, da je bila slovesnost ob 35-letnici ustanovitve organizacije SKOJ ena izmed najbolj uspešnih v zadnjih letih. Zeleli je, da bi se mladina še večkrat sešla na takšnih prireditvah. N. Z.

Burja otresa kostanj

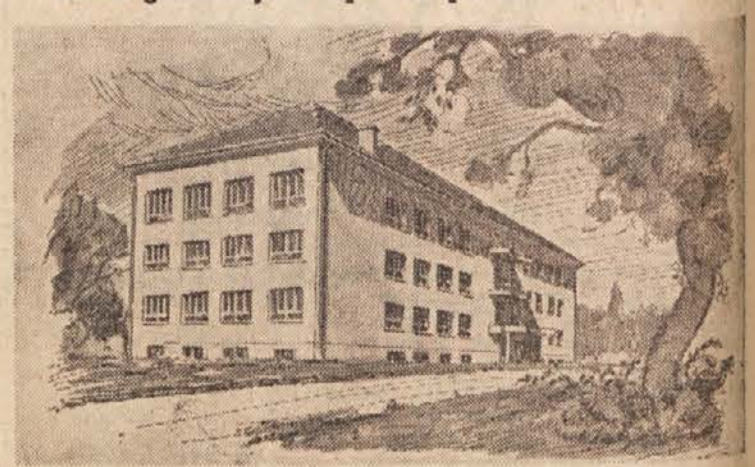
Letos tudi kostanj ni posebno dobro obrodil. Divjega in pravega je bolj malo, razen tega pa je še drobnjši. Dozorel se ni povsem, ljudje pa ga že hodijo nabirati. Druga leta so imeli z nabiranjem težave, Mladi kostanj še ne obrode kaj prida, starih, debelih pa človek ni kos, da bi jih tresel. Zato nabere največ kostanja podjetni fantiči, ki splezajo na drevo in kostanj otrasejo.

Letos pa je nabiralec kostanja priskočila na pomoč burja. Včeraj ponoči in čez dan je postal tresla kostanje, da je odpadel ves kostanj, kar ga je za silo dozorelo. Tako pobiranje kostanja letos ljudem ne bo delalo težav. Ze včeraj je bilo na Slovenskem hribu in Rožniku mnogo nabiralec, jutri pa pojdejo tudi v bolj oddaljene gozdove, če jim dež ne bo prekrizal računov.

Novi slovenski grobovi na tujem

Umrli so: v Clevelandu Jernej Kramar, star 74 let, doma iz okolice Iga pri Ljubljani, od koder je prišel v Ameriko pred 53 leti; v Sheboyganu pa Angela Sajo, stara 88 let, doma iz Bajkovec na Dolenjskem, in Franc Ferlič, doma iz Makol na Štajerskem.

Nova gimnazija v spomin padlim za svobodo

Nova gimnazija v Ravnah na Koroškem — najlepša gimnazija Slovenije, sredi čudovitega miru zelenih gozdov, obhajla danes 19. oktobra svojo slovesno otvoritev. To gimnazijo je postavilo delovno ljudstvo slovenjevrškega okraja za spomin padlim za svobodo. Zgradila jo je »Gradnja Ravne« po načrtih inž. arh. Otona Gasparija. V njenih temeljih je udaril polietilenski in prvi delovni slovenski temeljni kamen. Vrednost dela znaša 48.000 prostovoljnih ur, gimnazijci 71.000, gradilci 7.000 brezplačnih ur. Vrednost dela znaša 48.000 prostovoljnih ur, gimnazijci 71.000, gradilci 7.000 brezplačnih ur. Vrednost dela znaša 48.000 prostovoljnih ur, gimnazijci 71.000, gradilci 7.000 brezplačnih ur.

Za boljši in varnejši promet

Trbovlje, 9. oktobra. Vprašanje dobrega in varnega prometa bo v Zasavju še lep čas povzročalo precej skrbi in težav. Največja težava pa je vsekakor komunikacijsko vprašanje v Savski tesni, nekako od Renk do Zidanega mosta, kjer se da nekatero prometne linije in gria uredit le z največjo spretnostjo. Avto-

srečno pa je rešeno vprašanje pešcev, za katere je ob vnozem cestišču v železobetonu prigraben poseben pločnik nad Trboveljsko. Z močno betonsko gobdo napotili v dvorano Slovenske filharmonije na Trgu revolucije, kjer se je tik pred 8. uro začela zelo uspela svečana akademija. V prvi točki je nastopil ženski zbor X. gimnazije oziroma zavoda za glasbeno vzgojo, ki je zapel partizansko pesem »Komandant Stane«. Nato je spregovoril Stane Markič, član predsedstva LMS. Orisal je razvoj organizacije SKOJ od njene ustanovitve leta 1919, prek mračnih dni »Obznane« in monarhistične diktature leta 1929, pa nato prešel na dobo, ko je tovariš Tito kot sekretar

Rekonstrukcija ceste in nevarnega ovinka ob podvozu pri železniški postaji v Trbovljah

mobilitom, šoferjem in sploh voznikom so tod dobro znani nekateri kritični podvozi, zlasti v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju. Skozi te podvoze tečejo dolinske ceste na cesto ob Savi proti Zidanemu mostu, in sicer v tako ostrih in tesnih ovinkih, da je potnik na nevarni poti, predvidnost, temveč kar doberna virtuosnost, da se z vozilom prebijete skozi te lijkave. Povrh vse nevolje pa so vsi ti podvozi ob Savi prometno skoraj dočela brez preglednosti in je zares pravo naključje, da ni na teh kritičnih mestih več prometnih nesreč.

V Kamniku nastaja velika drevesnica

Zalagala bo s sadnimi drevesci ves severozahodni del Slovenije

Naša drevesničarska proizvodnja je po vojni nazadovala. Oblike drevesničarskih obratov niso ustrezale razvoju socialističnega gospodarstva. Leta 1953 so proizvedle samo 107.000 sadnih drevesc namesto 400.000. Zato je pač ustanavljanje večjih drevesnic nujno potrebno, če hočemo hitro obnoviti sadjarstvo. Za severozahodne kraje Slovenije do zdaj še nismo imeli primerne drevesnice. Lani pa so tako drevesnico osnovali v Kamniku, ki ima vse naravne pogoje, da postane središče drevesničarske proizvodnje za vso Slovenijo razen Dolenjske in Štajerske.

ga področja. Kamniška drevesnica bo oskrbovala s sadnimi drevesci poleg Gorenjskega okoliša še Zasavsko, Kočevsko, Savinjski in Tolminski okoliši. Vsi ti okoliši težijo v naravno potrošno področje Slovenije, v katerem leži glavno mesto Ljubljana s širokim okoljem industrije in turizma. Kamniška drevesnica bo oskrbela Slovenijo tudi s sadikami črnega ribeza, po katerem je zadnja leta močno povpraševanje in ki bo v bližnji bodočnosti

na razpolago okrog 25.000 sadik. Na zemljišču tik ob kolodvoru je vrtnarija, ki se čedalje bolj izpopolnjuje in bo letos dobila več toplih gred ter rastlinjakov. Vrtnarija vzorno skrbi za oplešavo mesta, njeni pridelki pa so vzbujali splošno pozornost na nedavni gospodarski razstavi v Kamniku. Drevesnica in vrtnarija sta združeni v samostojen obrat z lastnim proračunom.

Drevesnica v Kamniku bo imela važno vlogo tudi pri vzgoji mladega kadra sadjarskih strokovnjakov naše agronomске fakultete, ki sodeluje pri organiza-

Kamniška drevesnica. Desno kolodvor, v ozadju znana izletniška točka Stari Grad

Kamniška drevesnica bo zelo velik obrat. LOMO Kamnik je dal na razpolago 18 ha zemljišča na Zapriškem polju, ki leži med graščico Zaprice in kamniškim kolodvorom in je dobro zavarovano pred vplivom močnih vetrov in naglih vremenskih sprememb. Nagnjeno je proti jugovzhodu, na severu pa ga obrobja zaprta grič, ki ga bodo zasadili z matičnjaki za obsežno drevesnico.

Pred letom so začeli pripravljati zemljo za novo drevesnico. Navozili so nad 80 ton hlevskega gnoja in zrigolali zemljo, letos spomladaj pa so že posejali seme jablan, hrušk, sliv in drugega sadja za sadne podlage. Razen tega so presadili sadike raznega sadnega drevja, ki so jih prejšnje leto vzgojili na zemljišču mestne vrtnarije, tako da zdaj nudi drevesnica vtis velikega obrata, ki je že srečno prebrodil začetne težave.

igrati najvažnejšo vlogo pri proizvodnji brezalkoholnih pijač, saj vsebuje trikrat več vitamina C kot limona. V drevesnici bodo ob robu podgorskih gozdov zasadili več ha zemljišča z malinami in črnimi ribezom. Ze letos imajo

Mladina tolče po reakcionarnem prišepetavju

Radeče, 9. oktobra. V Zasavju bi menda zlepa ne našli vase, kjer bi vaščani v zadnjem času z vidnim zanimanjem ne razpravljali o komunah. Marsikdo niti dosti ne ve, kaj da bo komunna. »Menda bo nekaj dobrega,« pravijo in s tem je stvar končana. »Z delavci bomo skupaj in tako je tudi prav. Naj le tako naredijo, samo da nam ne bo treba za vsako reč letati v Radeče,« sodijo v vaseh pod Kumom.

trn in tolikanj skell, da ne morejo molčati, da skušajo s prišepetavjem vsaj še malo ribariti v kainem. Ko se je te dni organizirana mladina v radeški občini posvetovala o svojem nadaljnjem delu, je med drugimi precej razpravljala tudi o pripravah za ustanovitev radeške komunne, ki bo, kot vse kaže, teritorialno največja komunna v Zasavju. Ko so mladinci iz raznih krajev radeške občine in bližnjih krajev pripovedovali, kako je tu in tam zaslediti razne reakcionarne parole zoper komunno, so sklenili, da bodo najodločneje udarili zoper to poniglavo zapletništvo, s katerim bi hoteli nekdanji »veljaki« ohraniti svoje »vaskne« pozicije. Na svojih sestankih bodo po vaseh pojasnjevali, kaj je komunna in zakaj da bo tem vase boljše, če bodo živele v komunni. Ni dovolj, če pretežna večina vaščanov samo nekako občuti, da bo komunna nekaj dobrega, vaščani naj odkrito vedo in sami presodijo, zakaj da bo komunna zanje nekaj dobrega. Odkrito naj vedo, da bo marsikatera vas komunni še lep čas v breme, vse dotlej, dokler se z lastno močjo in s pomočjo komunne ne bo do kraja izkopal iz zaostalosti in dvignila svojega kmetijskega na višjo stopnjo. Prav pri tem pa bo ta spontani odpor mladine zoper zaostalost in zoper vse tiste, ki jim gre ta zaostalost v račun, dragocen politični prispevek. (Z)

Ol'irno zemljišče so po sodobnih načelih razdelili v več delov. Glavna pozornost je posvečena vzgoji sadnih sadik in razmnoževališču sadnih podlag. Ze cepljene sadike so poglne krepko rast. Od 3500 lani podcepljenih kulin jih bodo večino že prihodnje leto dali z drevesnice. Konec avgusta so okulirali nad 20.000 sadik jablan z gorenjsko voščenko. Prihodnje leto bodo odgnali precepili po sadnem sortimentu, ki je prilagojen toplotnim razmeram gorenjskega sadnega okoliša in splošnega alpske-

Če voznik ne pozna prometnih predpisov

V petek dopoldne je vozil voznik Jože Bizjak, doma iz Kranja, po glavni cesti proti Mednem tovorni avto. Na kraju, kjer teče cesta vzporedno z železniško progo, se je približeval Bizjakovemu vozilu z divjo vožnjo za njim vozeči tovorni avtomobil, ki ga je vozil voznik brez voznega izpita in proti predpisom o prometu na javni cesti Toroman Fiaid. Čeprav je Toroman videl, da naproti vozi osebni avtomobil, je vozil z vso hitrostjo in hotel prehiteti Bizjakov tovorni avto. Pri tem je pritisnil še bolj na plin in naglo zavil z vozilom na desno, misleč, da se tako ne bo zaletel v naproti vozeči osebni avto. Toda sila in lahkomiselnost nista nikdar na mestu pri vozniku. Ker Toroman ni bil več manevriranja, je zadel s srednjim desnim delom prednjega levi del Bizjakovega tovornega avtomobila in mu odtrgal prednje levo kolo, ki se je odkotalilo pod cesto proti železniškemu nasipu. Zaradi sile in hitrosti je potegnil s seboj tudi Bizjakov tovorni avtomobil, tako da sta oba zavozila čez desni rob ceste. Medtem ko se je Bizjakovo vozilo takoj pod cesto zarilo v zemljo, se je Toromanovo še nekajkrat obrnilo in ustavilo šele ob nasipu železniške proge. Res čudno, da pri nesreči ni bilo človeških žrtev in večje materialne škode, saj je bila leta ocenjena na obeh vozilih na približno 250.000 din. Krivce nezgode je nevešč voznik Toroman, ki je vozil brez vozniskega dovoljenja in ne da bi upravitelj vozila vožnjo dovolil. Nevešč voznik naj bi se ne pojavljal na javnih cestah in ozračni prometu. Oblastveni organi pa naj bi take lahkomiselne strogo kaznovali.

OTROCI POVZROČILI POZAR

V krškem okraju je začelo 8. oktobra goreti gospodarsko poslopje Rozalije Pavlovič. Po dosedanjih ugotovitvah so ga zažgali neproizvedni otroci 10-letni K. E. in 9-letni M. ki stanujeta s starši pri oskudovškem stazolu očetu staro zarjavelo pištolo in sta jo hotela očistiti z benzinom. Dela sta se lotila na skledini. Pištola sta polila z benzinom, nato pa zažgala, ker sta pričakovali, da bo ogenj ožgal zarjavelo pištolo. Medtem se je vžigala tudi steklenica z benzinom, ki je eksplodirala in v trenutku je bil ves skledin v ognju. Parafin sta nato pobegnila ter nesrečo sporočila svoji materi.

VINJEN SOFER POVZROČIL PROMETNO NESREČO

Dne 4. t. m. se je pripetila prometna nesreča na cesti, ki drži iz Dvora proti Kočevju, in sicer pri odvozu v Dobropolje. Sofer tovornega avtomobila podjetja »Krk« Novo mesto Aleksander Eržen je bil tude dne pijan in je pustil šofirati amatorja Tekstorju. Le-ta je bil pa tudi pijan in je dovolil, da so se na trju avtomobilu vozili še trije delavci, v kabino pa je vzel dve detavki. Zaradi prehitre vožnje se je na nekem ovinku prevrnil: nekaj delavcev je bilo laze poškodovanih, nekaj pa huje. Sofer Eržen Aleksander in Tekstor sta vozilo pustila in pobegnila.

SLAB PRIJATELJ

Dne 4. oktobra so kriminalistični organi TNZ Postojna aretirali Milena Arambasiča, delavca, stanujočega v Planini. Prejatelj večer je Arambasič zvilil s seboj v Postojno Karbasičev zvilil. Med potjo pa ga je la Braniloviča. Med potjo pa ga je zabil iz neznanega vzroka pretopati za vrzel preko tri metre visokega zidu, nato pa ga pahnil v 15 m globok jarok. Med napadom pa mu je ukradel tudi 5.000 din. Za tovarniško dejanje se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

NEZNANI TATOVI

V terek je neznanec vplnil v poslovalnico KZ v Ribnici. Odnesel je približno 160.000 din. Poslovodja ga je imel skritega v predalih tu ga

BERITE IN NAROČAJTE

»LJUDSKO PRAVICO«

OGLEJTE SI RAZSTAVO REVOLUCIONARNEGA TISKA V MALI FILHARMONIČNI DVORANI ODPRTA JE VSAK DAN OD 8. DO 19. URE